

HIZSNYAI ZOLTÁN

A STIGMA KRÁTERE

TARTALOM

Metamorphoses mythologiae
Tsúszó Sándor: [Mikor a tyúkok...]

I. FRÜSTÖK A FÜSTBEN

Früstök a füstben
Bújócska
Ugyanitt...
Fölfeslik pelyhe...
Lélekbúvárharang
Két zsúf
Elvirít egy világ...
Részeg postás csontot darabol
Ne szellents, ha pimasz az öngyilkos
Októberi szieszta

II. KIEGÉSZÍTÉSEK A SZÜRREALIZMUS KIVONATOS SZÓTÁRÁHOZ

Agresszió
Arany
Állat
Elefánt
Erotika
Haj
Hazugság
Idegzet
Írni
Kés
Lég
Lehet
Nyakkendő
Repülőgép
Restség
Revolver
Szem
Szorongás
Szűz
Ujj
Unalom
Vörös
Zuecca

III. DANSE MACABRE

Ite, missa est!
Verslélektan
A halál szabásmintája
Iszákosok fohásza
Profán zsoltár
Alkonyi metamorfózis
Danse macabre
Megtérés a reményhez
A stigma krátere

IV. HEMICRANIA

Hemicrania

Metamorphoses mythologiae

epilógus

„Én pedig ímé özönvizet hozok a földre, hogy elveszessek minden testet,
a melyben élő lélek van az ég alatt.”

„De te veled szövetséget kötök, és bemégy a bárkába, te és a te fiaid,
feleséged és a te fiaidnak feleségei teveled.”

„És erőt vevének a vizek a földön, száz ötven napig.”

„Felfakadának a nagy mélység minden forrásai, és az ég csatornáit
megnyilatkoznak.”

Mózes I. könyve 6. 7.

1¹ Midón medréből kicsapott Aegeus

árja, hajónk már réges-rég készen állt,
s amikor végre aludni tért Zeus,

4 az új istennek szava valóra vált,
és elevezvén az Olympus fölött,
hajóm népével átléptük a határt.

7² Láttunk bős ordast a bárányok között
úszni, és hallánk Tethyst, miként fortyog,
ha a fuldokló Chimaera könyörög.

10³ Örvények mélyén rejtőztek a tornyok,
s Notus ujjai hullámot pödörtek
hajunkra, tehát megrémülni volt ok.

13⁴ »A vad habokat, Vezérlőnk, döföld meg,
vessed alá, mint tetted a roppant
éggel, szigorú rendednek e földet!«

16 gajdoltuk s bárkánk sziklaszirtnek koccant,
merültünk pörgve, mint kit izmos henger
pumpál világra felszítva az új tant,

19⁵ s tízezer bőrű tüzünk a tenger
ringatta s csilló kaleidoszkópja
kavarta sorsunk. »Nézz magadba, Ember,

22⁶ kinek van mérni örvényeid ónja?
Feloldhatatlan bünt táplálsz te, mert hisz
ki veszni nemzett, nincs kinek meggyónja.

25⁷ És úgyan léssen. Hiába fúj Memphis
bikája izzó homlokodra jelet,
az öröklétbe semmilyen út nem visz.

¹ 1-2 Ovidius: „Aegeus árja”: a mai Égei-tenger.

² 7 Ovidius: „Farkas a bárányok közt úszik, sárga oroszlánt, / tigrist hurcol a hab”

³ 10 Ovidius: „...örvények fenekén rejtőztek a tornyok” (Devecseri Gábor Ovidius-fordításai)

28⁸ Nem lesz zivatar, csak a kába részek
futkosnak az egésztől mérgezetten,
s Themis hálóján nem ejtetnek rések.«

31 siránkoztunk, mert nem értük még tetten
a mindenkben szunnyadozó erőt,
úgy véltük, hogy az egyezés véletlen,

34 s (habár messze leng melege) eme rőt
gyökerű zsarát csak bennünk lombosul.
Így értünk partot végre a hegy előtt,

37 amely a magány vizéből égre hull.
Nád, káka, sás közt vezetett egy gázló,
sík fövény mentén, a meredélyre túl,

40 de mihelyt léptünk az égi kilátó
íránt csak egyet, nem gondolva kárral,
ott álldogált az uticai Cato.

43⁹ »Kik vagytok itt, kik szemben a vak árral
futtok az örök tömlöcöt kerülvén?
szólt, rázva haját a komoly szakállal.

46 Ki volt lámpátok és ki volt az Ösvény,
s vezére a mély éjben lábatoknak,
amelytől oly sötét az örök örvény?«

49¹⁰ »Lángok vagyunk mind, kik világra rogytak:
nedves a víz, és virágzó láng a fa,
beszélő láng - bár szavai kopottak -

52 az ember, s lépő a földnek állata;
egymásba lebben, át hetedhét szinten,
a létezésnek milliomm párlata.«

55 »Szigorú törvény alá esik minden,
való igaz; de érzitek-e a túlt,
ahol a rendszer visszájára billen?«

58 lobbant a Nyelv, s a való világ kihunyt,
szavak ropogtak, és nyílt tág tere
a képzeletnek, de hol mi lángra gyúlt,

61¹¹ ott tátong mélyén *a stigma krátere*.

⁴ 13-15 Boethius: „Fékezd meg a vad habokat, Vezetőnk, / Vessed alá, mint tetted a roppant / Éggel, szigorú rendnek e földet!” (Hegyi György fordítása)

⁵ 19 A lelket Hamvas Béla a Tízezerbőrű Tűz gyermekének nevezi.

⁶ 21-22 Charles Baudelaire: „Ember, örvényeid kinek van mérni ónja?”

⁷ 25-26 „Memphis bikája” - az Ápisz bika, melynek itt volt fő kultuszhelye.

⁸ 28-29 Weöres Sándor: „...nincs tisztító zivatar / csak a részek szaladgálnak / az egésztől mérgezetten”

⁹ 43-48 Dante: Isteni színjáték; Babits Mihály fordítása (szó szerinti átvétel)

¹⁰ 50-52 Hérakleitosz: „A víz nedves láng.”; Novalis: „A fa csak virágzó láng lehet, az ember csak beszélő láng, az állat csak lépő láng. Vö. Tsúszó Sándor: „A szikla szendergő láng.”

¹¹ 61 A címadó vers a 47. oldalon olvasható.

[Mikor a tyúkok...]

*Mikor a tyúkok végre mind elültek,
és a bűgást már elnyelte a dúc,
s az égbolt gömbje a halovány kéket
olybá facsarta, mint a ribizlijuice -*

*több eb magammal vonítám a Jelent,
bizon, sunyin, nagyravágyón, árván,
s nem sejtettem még: egyszer, odalént
egy még nagyobb kivetettség vár rám.*

*Virradni készült. Pennás falkánk oszlott.
Sompolyogtunk már vackaink felé,
mikor megláttunk egy bős árnyalakat,
amint pofáját égre szegezé!*

*És nem tágitott. Még meg sem is rebbent.
Igric jövelt. Dicsének hangja szállt.
Majd megvirradt. A sötétség ellebbent.
S a tyúkszar között súlyos ál dog állt.*

*Csupasz kő, csupa por. Csip-csup hatások,
melyeket orvvadász leteríthet,
a nagyobb vadak mind a látomások
dzsungelének mélyén legelésznek.*

*Vetkőzz valóig, s öltöztess magadba.
Mi voltam én?! Voltam, aki leszek!
Legyél helyettem én, mert így - szavamra! -
magadat is könnyebben megleled.*

1936 decembere

***Tsúszó Sándor
(1907-1941)***

Tsúszó Sándor (1907-1941) - méltatlanul elfeledett felvidéki születésű irodalmár és művészeti mindenes, aki a korabeli európai szellemi irányzatokkal szinkronban fejtette ki páratlanul gazdag és sokrétű tevékenységét. Életművének föltárását - mely csak a közelmúltban, a volt Iródia-csoport kezdeményezésére indult meg - rendkívüli módon megnehezíti az általa használt számtalan ál-név. Ennek ellenére ma már nyilvánvaló, hogy életművével szinte felbecsülhetetlen (látens) hatást gyakorolt az utána következő (sőt az őt megelőző!) nemzedékekre, az európai művészet fejlődésére. Itt közölt verstörődékére - mely minden bizonnyal elhallgatása előtti utolsó lírai műve - világszerte hányódó kéziratanyagában akadtam.

**I.
FRÜSTÖK
A
FÜSTBEN**

Früstök a füstben

(a koksizólókemencék tetején)

Nagy szárnyas anyák repdestek a fénynek,
pléhketrecében tonhal csapkodott,
bakancsom orrán nyalka jancsiszegek
markírozták juliskás mosolyod.

Kémény-falloszok lövellték a füstöt,
az égbolt kéjjel ráterpeszkedett,
és a hajnalpír már hiába küzdött -
permetezett az utolsó kenet.

Biz' nem a nóta, csak a szénpor szállott,
vízhólyagtól lett lúdtalpas a láb,
s ami *volt állott*, most egyre csak pállott.
Hajszálnyival sem juthattam alább.

Körbékurbliztam hát halkkonzervemet,
s most Rád gondoltam, aki majd leszel,
magába tunkol; kit a szakszervezet
egy üdülésen mellettem helyez el.

Megszolgáltam a jutalomüdülést,
gondoltam, s vártam a pillanatot,
a halálbagzás nyisson egy pici rést,
amelyen hozzád felsétálhatok.

S vártomban, bízón, sok tonna tonhalat
elmajszolgattam; ...szárnyas anya szállt;
már abban is csak téged láttalak.
S hozzá emeltem a menetspirált.

Bújócska

Nyolcéves voltam, a lány kilenc. Bújócskáztunk.
Aki bújt, bújt, aki nem, nem! Megyek! - sipákkolt
a vézna, nyakigláb szomszéd fiú.
Tudtuk, hogy a fészkerbe néz be először,
mégis még mindig ott toporogtunk a tyúktetűtől
eleven porban, a rozsdás szegekre aggatott
rengeteg kacat dzsungelében. Egészen tisztán
emlékszem egy csorba fűrészlapra, egy horpadt
idegenlégiós parafa kalapra, a résnyi ablak
törött üvegén behajló szőlőlevélre, hosszabb
és rövidebb, csomóba kötött madzagdarabokra,
egy repedt teknőre, s a polcokon egy sereg
kisebb és nagyobb rozsdás konzervdobozra, tele
görbe szegekkel, törött csavarokkal, spulnira tekert
vörösréz drótokkal és sok-sok hasonló tárggyal.
Jól ismertem a fészert, de amire még most is
emlékszem belőle, az akkor, abban a feszült
pillanatban vésődött az emlékezetembe, amikor
poros lábunkat egymáshoz dörgölve,
ott álltunk a lánnyal a fészker közepén,
és tudtuk, az egyetlen biztos búvóhely az az ócska
ruhásszekrény a sarokban, amelyben dédanyám
fiatalkori ruhái között hallhatóan rágeszáltnak
a molyok. Tudtuk, hogy össze fog érni a térdünk.
Tudtuk, hogy a lélegzetünk is egymásba gabalyodik.
Tudtuk, mit jelent, ha oda együtt bemegyünk. Tudtuk,
ott senki nem talál meg. Tudtuk, és mégis oda bújtunk.
Tudtam, már egy negyedóra is eltelt, s a többiek
régén megfeledkeztek rólunk, hallottam az újabb
és újabb „aki bújt...”-ot, a kupacról-szertesurranást,
a kárörvendő „megvagy”-okat, tudtam, de valahogyan
semmi sem volt *biztos*. Abban a friss-verejtékes
sötétben a *biztos* mintha egérutat nyert volna a
század eleji szövetek szálainak labirintusában.
A tenyerem úgy nyugodott a térdemen, mint egy
kikloffolt marhahússzelet; a térdemen, amely
a lány ropogós combját érintette, érintette és már-
már hozzásimult és kis híján belecsimpaszkodott,
de az ujjaim bénultan fityegtek, talán már
fél óra is eltelt, a lány már egyre gyakrabban
sóhajtott, egyre dőlyfősebben és hidegebben
szuszogott, meleg teste megdermedt, fölrepedezett,
és végül egész odaadó lénye kihűlt, zajlani
kezdett, fölpuposodott és szilánkjaira zúzódott,
mint egy kavicsszem nyomán a szélvédő üveg;
aztán megszólalt: „hát akkor bújjunk elő!”, s a hangja,

akár jégcsapok fésűfogán végighúzott lábszárcsont,
a leheletéből a zúzmara serkéi rakódtak a hajamra,
a fogai közül bárányszerű inak gyökérzete lógott,
s én, mint csiga a csápját, óvatosan a tyúktetűtől
eleven porba nyújtottam a lábamat, ízületeim
kereplése közepette föltápaszkodtam,
s mint egy zátonyra futott gálya, görcstől
oldalra billent fejjel megálltam a felpúposodott
vályogfalra akasztott üres galambdúc alatt, s a
vályogtéglák repedéseiben bujkáló lódarazsakat néztem,
hosszan, hosszan, ahogy néha egyik-másik kidugja
a fejét, aztán visszabújjik, kirepül, visszatér, eltűnik
a fonnyadt sárkockák között, aztán megint előlről,
s ez akkor marha érdekes volt, le se tudtam
venni róluk a szememet, s a lány anyjától látott
pózban megállt a hátam mögött és a csípőjére
tette a kezét, s úgy beszélt, mintha tökfőzeléket
lefetyelt volna, a lábszára lekvárfőző fakanál,
a feje mint a pampuska, s a lódarazsak nyugodtan
spacíroztak a kihullott kötőanyag helyén maradt
tágas járatokban, néha egyik-másik kidugta
a fejét, aztán visszabújt, kirepült, visszatért,
megint eltűnt, aztán előlről, majd megint
és megint, s ez akkor olyan érdekesítőre sikeredett,
hogy le se tudtam venni róluk a szememet,
levegőt is alig-alig szedtem, a szívverésem is
lelassult, pedig oda sem figyeltem az egészre,
le se tojtam a darazsakat...

Ugyanitt...

ugyan itt vagy-e, vagy csupán emléked
- az mivé leszel, mint mindannyiunk -
köszön előre mindmegannyi unt
létező közül?... Az ember elképed,
ahogy a jelent ágyékig letéped,
és elevenen kavarog a múlt,
rogyásig rakva azzal, mi lehullt:
pedig az elme, jaj, mennyire téved -
tévedni akar, mást mit is tehetne,
melegre vágyik, hej, biz' csak telet ne
kapjon, mert a fagy - habár megkeményít -
zúzmarás üstje mélyén halni készít;
s hiába, hogy a verejték kicsap -
mintha forogna benned húsbicsak.

Fölfeslik pelyhe...

Fölfeslik pelyhes húsd és a lárna
megtelepszik a sejtjeid között,
termékenységed ősi félhomálya
a fárosz-fényre lassacskán köröz.

Oly sűrű vagy - nincs tűz, mely lefölöz,
megnyílsz fölöttem, mint egy égi tárna...
Zuhanhatok? Szerelmed bekötöz?
Vagy meghagysz pusztá testemnek kitárva?

Öt lábon ingva araszolsz a kincsig,
penész szöszöl, mint sápadt rókaprém;
a bányamély benyel, teper a láz.

A fájdalom előbb arat le mindig -
egy csöppnyi kínnal mindig több a kék;
azért hevülsz inkább, mi sújt, aláz.

Lélekbúvárharang

Olyan szép sötét este volt - kedvem támadt fokozni.
Kedvesem háromszázötven kilométernyire
közben fogat mosott és elvonult aludni.

Mondom, szép sötét este volt,
nem leskelődött egy fikarcnyi csillag,
a Hold hátát mutatta-e vagy beborult...
- megmozdult alattam a pamlag.
Ahogyan lenni sötétben szokott,
a tárgyak egymás orrlikát szagolták,
s mint tűz köré barátra vágyó vándorok,
mind közelebb bújta a sötétbe,
és kisujjukat összedugták
a sarokban a démonok.

A csend puhán csörömpölt s csak azért,
hogy hallhatóbb legyen hallgató szava,
a lámpa álmodott, s a fény sava
szeme alól kimarta a sötét
drótokat, és fekete kova
pergette a setétet tova,
miként a tél a dért.

Nyakammal körbenéztem, de sehol
sem leltem szememet,
egyik kezemmel éppen csak hogy
megláttam másik kezemet.

Tehát sötét volt, olyan,
hogy már fokozhatatlan,
csákját, csákányt ide, hadd szálljak
alá a búvárharangban
a lelkem mélyén fészkelő homálynak,
melyben megkövesült a zúrzavar -
s most nincs, ki magam elől eltakar:
kedvesem álma malmát hajtja,
párás a feje alja s karja
alatt - hiszi - fejemet tartja.

Lelkem búvárharangja
hangtalan süllyed le az aljba...

Először némi káprázatokat,
aztán viharvert álmokat,
oszló testű kandúrokat,
csókra termett hangyászokat,
orrszarvú szarvakat,
elefánt ormányt,
viselős szűzlányt,
süldő sellőt spirituszban,

sudár delnőt hubertuszban,
nimfát, bűvölve boát,
örömlányt, hallgatva oát,
rakoncátlan kancákat,
tántorgó bárcákat,
azután mindent odahagy,
lesüllyed lelkem örök vadászmezejére,
hol komor gondok konganak bomolva,
s a Sors lábánál fogva lóg a porba,
és kicsorog romlott orrávére,
a szél sebesen sodorja a csontok
csorba küllőit, csontsovány koboldok
parittyáznak pettyes pelenkákra -
különben minden teljesen üres...

Tüzes sebhelyek úsznak még zsizsegve,
s üres zsebek zöldellnek, mint a zsázsák...

Hanem egy nagy halom porcukor
- mert porcukor az mindenütt van -
mögött mi mozog oly buzgón bongva?!

Bizony, kedvesem fűjtat ott kedvére,
álmának malmát hajtva
mákot őröl ősz fejemnek hóna
alatt lévő felére.

Foga közt paszta illata páráll,
s martos melle alatt egy eltévedt,
izgága hajsza.

Két zsúf

per I. verzió

rőfíretiküljét párnaerdőmbe vágva
állt meg fölöttem kisujjbegyese
ci-ci-cihelődött cifraléke láttán
rögtön muffrudam

az istenverte combsarló máris nyiszogott
csókcséphadaróm csiklócsigacsápján
- addig-meddig bujabajom bőgő
orálgutánját nyálprémes
műtőcölöpömre hajló
mandulafájára üzi
fől szúzi anyajegyese...

s munkaebédünket sebtében összevágott
kirántottámmal üljük meg s munkavecsernyénk
köldököklőlöm áldott öröme
iszonyú tivornyába
torkoll s pendelybe csavart
tengelyemen billegő
perpetuum-hintánk
örök két ágát himbálhatom már
a veritéletig én szegény húzótróger

per II. verzió

drága uram e tétova éllel
írott szemérmes mársohasém
összeragadtatott főtitkárvallottak
herevésznak mint megannyi marhas

lábuknál golyószórakoztatók
de mindhiába nógatombolok:
húgyvanok a fényers erekjégig
idüljön le én elvtársam drága

össze s visszamosolyogjuk magunk
lépten-nyomott dicsővezetékek
a teadélutálnok diktátorz
helyel-közel kínál plüssdfogdelben

a szopóstás hoz majd egy bélyegelt
borítéket hasladékainkba
egérséges pirostás arcunkba
nagy sebbel-lobban az igæret

szomorú fejjel vidám nyakkal élek
tudom már mit várhatolnak-ötölnek
és még egy hiszekta alakultúra
bazárkánkban s én is beleléptékek

(1985)

Elvirít egy világ...

*H. P.-nak emlékeztetőül
legszebb emlékeztetieseire*

A kék madár délebbre költözött -
szárba szökken s elvirít egy világ;
ablakod tejüvege immár lefölezött,
az emlékezet messzire kilát,

mert nincs elötte semmi. Csak a Semmi
úszkál a létben, mint selymes ökörnyál,
valami módon mégiscsak jobb lenni
- talán mert a halál aktivizál.

Söröskupakban üvegszem forog,
feltör a nyál a gerinced felöl,
ha kérdik, mondod, jól megy a sorod,
s gyomrodból Jerikó szemete kidöl.

Részeg postás csontot darabol

Egy részeg postás csontot darabol,
vasfűrészszel, rozsdás pléhen ülve;
beszáradt festékes doboz bakog
sarkán a pléhnek, melyen a borostás,
vedlett mentéjű postás
előre-hátra imbolyog.
Porlik a csont a krákogás nyomán;
girhes kandúr kiver a fél szemét
a kerítésrésbe tátja, nyalja
heves hangjait a disszonanciának.
A far által nyomkodott pléh alól
csupasz farkú vadállat dalol.
Valahol - a szél belefújta orrát -
egy napilap pofája araszol.
Tátott szájjal, fogasan vigyorog
a bakancs, bütykös nyelvét kitolva,
szemben émelygőn szuszog a barna
postástáska, megerőltetett
vakbele fölfeslett
öltésein át sovány
torokkal lesnek a levelek,
mint összeaszott belek
garatján mutálva szivárgó lég.
Törött vécécsésze falában hús odút
keres az elgurult, kiszikkadt szarhurka.
Fölfújja bendőjét - tokáját a pulyka -
egy szerelmes levél, s azon nyomban rézsút
kipottyan a tompán fehérülő csontporba.
A postás már sípcsontját koptatja,
csupasz farkát a vadállat
göndören áriázva harapja.
S az a levél, az a menstruációs
rózsaszín boríték mégis tehén-
szívnyire dagad, s hígult pirosat
bugyogtat a porba, potyogtat a borba!
Egy részeg postás, rozsdás pléhen ülve,
vasfűrészszel csontot darabol;
az undor hamis jódlizása
bugyborékol a far alól.

(1987)

Ne szellents, ha pimasz az öngyilkos

Talán a kelletténél kicsit később léptem közbe.
Az illető már elrugaszkodott, s éppen a háborgó
vízár felé való röptében érte az én utolsó
szalmaszálnak szánt aggályoskodásom. - Uram,
pardon. Ön ugyebár vízbefulladásal akar
véget vetni az életének... - szoltam,
miközben sötétkék alapon fehér pettyes pillangómat
megigazítva, kiléptem egy közeli galagonyabokorból.
- Ám, megbocsásson, ha szabad megállapítanom,
a módszer túlon túl faragatlan, barbár és
fantáziaszegény - folytattam már az érveléssel,
mely a kiút reményének utolsó pislákoló
gyertyalángját volt hivatott föllobbantani
az életunt ismeretlenben, s inkognitómat
teljesen felfedve, kifogástalan vonalvezetésű
délutáni sétálóruhámban határozottan a
vízpartra léptem. - Uram, higgye el, ez a
halál nem méltó önhöz - érveltem tovább,
amikor is az öngyilkos úr nyakára kötözött
testes terméskő nagyot csobbanva lassan elmerült.
- Kérem, uram, ne vegye rossz néven a
kellemetlenkedésemet, mely éppen egy ilyen mélyen
személyes és bensőséges tevékenysége közben éri,
másképp én is joggal érezhetem sértőnek azt a
közönyt, mely az ön részéről - a ténylegesen
fönnforgó rendkívüli körülmények közepette bár -
szerény személyemmel szemben kétségtelenül
megnyilvánul - próbáltam a korrektség és a
tolerancia medrében tartani, de egyszersmind
félreérthetetlenül a tudomására hozni a semmivel
sem magyarázható és általam rendkívül sértőnek
érezett ignoráció keltette jogos fölháborodásomat.
Ám az illető úr, fittyet hányva a bölcs, de erélyes
szavakra, a nyakába kötött terméskövet követve
ekkor maga is a vízbe csobbant. Az ilyen fokú
pimasz rátartiság mindig kihozza a sodrából
a magamfajta gentlemant. Angol szövetből készült
zakómat, bélésével kifelé fordítva s a két válltömést
gondosan egymásba illesztve, felháborodottan
átvettem az erre legalkalmasabb faágon; nadrágom
két szárának élet nagy gonddal összepásztva,
s az így eggyé vált két szárat felében megtörve,
óvatosan a zakóra tettem, majd makulátlanul
fehér selyemingemet levéve, összehajtogatva
s precízen az öltönyre helyezve, levettem borjúbőr
félcipőmet, lesodortam lábamról a címeres pamutzoknit,

és egyetlen Dior trikóban és egy szál Cardin alsónadrágban a vízbe vetettem magamat. Az ismeretlen éppen akkor merült el a tajtékzó hullámokban, amikor én, a látószögébe kerülve, ha lehet, még határozottabban, de még mindig egy kifogástalan úriember modorában, néhány rövid, de velős kar- és lábmozdulattal kikértem magamnak a sértő modortalanságot. Az idegen ekkor rendkívül fájdalmas ábrázatot öltött ugyan, s mintha a megbánás jelét mutatta volna arckifejezése, mégsem állt meg, hogy tisztázza magát, hanem - követve a nyakába akasztott követ - a folyó feneké felé vette az irányt. Nem tétováztam: felhúztam térdemig lecsúszott gatyámat, s követtem a mélybe. Az ismeretlen úr egyre kínosabb helyzetbe került, ez kétségtelen. Már nem csak az arckifejezése, hanem görcsös testtartása is erről árulkodott. A feje ellilult, a száját kitátotta, mintha levegő után kapkodna, de azért a folyófenéig meg sem állt. Amikor leértünk, kísérletet tettem, hogy még egyszer magyarázatot kérjek a történetekre, és nyilvánvalóvá tegyem hajthatatlanságomat az elégtétel követelésének tekintetében, bár az öngyilkos úron akkorra már amúgy is elhatalmasodott a lelkiismeret-furdalás, legalábbis irtóztos arckifejezése erre engedett következtetni. A szeme egészen kidülledt, s körmeivel görcsösen a nyakán feszülő kötelet tépkedte, míg csak ki nem szabadította magát a hurokból. Ám, legnagyobb meglepetésemre, ekkor - ahelyett, hogy szabadkozni kezdett volna legalább - utolsó erejéből ellökte magát a folyó kemény, agyagos medrétől, és félig ájultan fölemelkedett a vízfelszínre. Az ár nemsokára egy kavicsos mart-omladékra sodorta, ahol derékig a szárazra kerülve megállapodott végre, de amikor a közelébe értem - förtelem, gyalázat, a cinizmus csimborasszója! - már édesdeden aludt. Legalábbis nem mozdult. Nem válaszolt. Nem adott magyarázatot. Az ily mérvű szemtelenség már meghaladja egy úriember képzelőerejét, sőt lelki egyensúlyát és élettani szükségleteit is feje tetejére állítja, és kivonja a lényének s a világ dolgainak viszonyrendszerét szabályozó önfegyelem ellenőrzése alól. Mi tagadás, ekkor, ott, abban az áldatlan, istentelen pillanatban, a kavicsparton állva - jaj, isten megsegíts! -, elszellentettem magam. De nem csupán kissé, befelé, hangtalan, mint talán néhanapján széklet előtt, magányosan a toaletten, hanem hosszan s erősen, mint a hajnali hajókürt, s kacska-

ringósan, akár a kuruc tárogató... Most ezt a
levelet a habzó vízár fenekén négykézláb állva,
fél kézzel írom, míg a másik kezemmel a hurkot
próbálom a nyakamba akasztani, melynek végén
a kő. S bugyborékol a vízfelszín, mintha óriás
búvárharang dőlt volna fel valahol a mélyén.
S kifogástalan vonalvezetésű délutáni sétálóruhám
lepiszkítja egy gólya...

Októberi szieszta

Ledőltem, hogy aludjak valamit az éjszakai műszak után. Már alfában voltam, amikor hallom, hogy az utcán egy ember füttyörészik. Semmi gond. Majd továbbhalad. Tovafüttyög... DE MIRE FEL FÜTYÖRÉSZIK?! Talán olyan jól érzi magát? Vagy azt a koszos levegőt szereti annyira a pudvás fogai között öblögetni? Talán csak nem a saját füttye nyűgözi le?! ...Megbolondult? ...Részeg? Mi az istent cincog?... Lement a sárgarépa ára?! Vagy az élet értékelődött fel?! ROHADT PROVOKATÓR! Te, te mocskos gumifüttyis disznó! Te orális Paganini! Te, te füttykösidomító baszd megjancsi!... MIT FÜTYÖRÉSZIK EZ? Mi történt? Mért füttyörészik még mindig? Mit tud? Mi baj lehet?... TEGNAP... igen, tegnap három rabomobilát láttam a centrumban: egy *fehéret*, egy *kéket* és egy *pirosat*. Karamboloztak. A kék belefutott a másik kettőbe. Egészen közékük ékelődött. A rabomobilista mégis csak mosolygott és sokat sejtetően hunyorított: ÍGY VAN EZ JÓL, KISAPÁM! NONÁ, HOGY JÓL VAN! Pedig úgy összefodrozódtak, mintha a szél lobogtatná a pléhet a karosszériájukon. ÉS MOST ITT CSIVI TEL EZ A... Azért mégiscsak furcsa... Nem azért, mert füttyül. Füttyüljön! Én is szoktam füttyülni. Ha itthon felejttem a kapukulcsot, akkor felfüttyülök... Vagy a meccsen... Ott is füttyülök... Meg, állítólag, álmomban... Ha megy egy ismerős az út másik oldalán, átfüttyülök neki... A jobb bigékre is ráfüttyülök... Az más... De hogy füttyül ez?! Ez csak úgy magának füttyül! Szórakozásból. És néha van valami gunyoros is ebben a füttyörészésben. Az a tegnapi gépkocsivezető mosolygott ilyen kunkori ciniz mussal... Ilyen révetegen és mégis kihívóan. Tulajdonképpen eléggé..., sőt nagyon baljóslatú hangzása van. Legalábbis összhatásában. A legtöbbször mégis lágyzengésű, mintha kiscicát simogatna egy kéz. Egy túlon túl brutális, inas, szőrös kéz. Hosszan, szelíden simogat, a kiscica megnyugszik, hátralapítja a fülét, fejét kecsesen egymás mellé rakott két mellső lábára hajtja, de amikor már elszenderedne, a kéz megfeszül, megváltoztatja a simogatás irányát, és megroppantja a gyöngécsontokat, aztán megint elernyed, lehalkul, magába feledkezik... ÉS MOST MEGINT! Megint sikolt, riog, acélos fullánkját beledöfködi a panelsikátor falairól visszaomló lágy futamokba, és amikor fölnyársalta mindet, megjuhászodik, zenél, csacsog, fodrot vet... HÜLYESÉG!

Megy egy faszi, fűtyörészik, hát akkor mi van?!
Csak hagy fűjja! Fűjja, ha fűjhatnékja van! Obé
gathat is! Meg verheti a fűtyijét a jó édes... HMM...
Azért mégis különös... No, mi az?! Leállt volna az ab
lakom alatt?! Á, nem állt le... Minek állt volna le... EZ
VALÓBAN MEGÁLLT! Itt fűtyörészik, mint egy csók
ra éhes trubadúr. Mindjárt küldök neki egy olyan pu
szit, hogy megharapja a manduláját! DE NEM,
NEM! Hogyisne! Nekem mi közöm hozzá? Én itt hev
erek az ágyon, hallgatom a fűtyörészését, nem szó
lok neki, hogy takarodjon a rohadt anyjába, mert ki
tudja kicsoda, meg aztán nincs is mitől félnem, ne
m csináltam semmit. Különben sem nekem fűtyör
észik. Csak úgy magának fűjja. Vagy valami jó bi
gét kerülget... No, fűtyörészéssel nem sokra mész,
komám!... UGYAN! HONNAN TUDNÁK A
CÍMEMET?!

Meg aztán elég sokan látták azt a karambolt. Csúcs
forgalom... Zsúfolásig volt az utca. Ballagtak hazaf
elé a Pista bácsik, benedvesített gyér hajzatukban fri
ss fésűnyomokkal, roggyant disznóbőr táská
jukban az aznapi szajréval meg a szalonnamar
adékkal, pattanásos gimnazista lányok haladta
k nagy hanggal, karéjban, hajuk tövéig bepúd
erezve, művészbarettes káderek kacsáztak tov
a jelentőségteljesen, bőrdzsekis valutaüzérek tört
ek utat a fősodorban, követve egy zergetollas turi
stacsoportot; egyszóval péntek délutáni csúcsraj
áratás, hónaljsszag, köpködés, borscs, knédli, pap
rikás csirke végbélsóhaja - és hirtelen egy fél
elmetes csattanás. üvegcserepcsörgés, döbbenet,
majd egy valamivel tompább visszhangrepeta.
Ezer és ezer riadt rágcsálószem. Borjú és új kapu...
ÉN IS. IGEN, ÉN IS! Na és?!... Nagy dolog! Mint
a többiek. Sokan. Nagyon sokan. Ennyi. ...Igaz,
az egyik sofőr kifejezetten engem bámult... A KÉK!
Igen, a kék. Még a baleset előtt, amikor kifordult
a mellékutcából, rámnézett. Mit „nézett”? Rám mer
esztette azt a gúvadt ökörszemét! Ha nem engem b
ámul, talán neki sem hajt a másik kettőnek. SZŰZ
MÁRIÁM! Most jut eszembe, hogy én meg éppen a
kkor sercintettem a pipám mellől. Na, bumm! Há
t megvan. Szép kis kalamajka. De hogyan talált meg?!
FOGD MÁR BE A CSŐRÖDET, TE! Mit képzelsz mag
adról?! Azt hiszed beszarak tőled?!... Ez tény
leg azt hiszi. És lehet, hogy oka van rá. Tud valamit...
Mit? Mit tudhat?! És én mit tudhatok? Semmit.
Még annyit se. Aludni se! Még átaludni se! Surr
anni... cincogva... lyukból... cikkcakkban... lyukba...
Lenni. Nem lenni. És úgy lenni. Ez lenne a kérd

és, ha a felelet válasz tudna lenni. De csak a fütty
ülés... A ravasz szájháború... Néha hasít, mint a tár
ogató, aztán kisimul, hátra simítja a fülem, eland
alít... ISTENEM, EZ MEGINT KEZDI! De nem.
Ez nem lehet! Hiszen számtalan tanúja volt az es
etnek. Mindenki látta, hogy az az örült szinte kész
akarva rohant bele a másik kettőbe!... Én meg elő
tte leköttem... De ki láthatta, hogy leköttem?! Senki!
Senki?! Hiszen zsúfolásig volt az utca. A csúcsforg
alom kellős közepe. Hangyaboly. Hangyaegyformaság.
Köpés és hangyaformaság: beköpés. NA ÉS?! NA ÉS?!
NA ÉS?!... Na és most mi lesz? Hátra kötitek a sar
kamat, vagy a sarokba térdepeltettek? Leíratj
átok velem százszor: **ne köpj**?! Aztán ezerszer,
hogy: **köpj**?! Így lesz? Így lesz! Jól van. Ehhez tart
om magam. KÜLÖNBEN SEM ÚGY ÉRTETTEM ÉN
AZT A KÖPÉST! Tudja, hogy van az a pipával! Serc
intgetni kell tőle. Sajnálom... Nagyon! ...Persze, tud
om, ez édeskevés... MONDOK VALAMIT. Megtér
ítem a kárt. Rendben? Ellenszolgáltatás..., érti, ugye?
Ha már köttem: köpök. Még csúnyákat se gond
olok közben. Megpuhultam, mint napon a vaj. Hol?
Mikor? Kivel? Mint? Mit? Mióta? TESSÉK! Intéz
zük el gyorsan. Fáradt vagyok, szeretnék aludni.
...Persze, nem érdemlem meg. Ez igaz. Biztosan az
ok hárman sem aludtak. Kalapálgatták a karos
szériát, sopánkodtak, verték a fejüket, a család
jukra gondoltak, meg a rettenetes kárra, a tönk
retett karrierükre, évek, évtizedek hiábavaló küsz
ködéseire, és mindezt énmiattam... Egy ocsmány köp
edék miatt... Aki akkor köp. mikor senki se kéri
rá. Direkt akkor köp! És pipázik, mert okos! És roh
adt hosszú tarka sálja van. a cipőfűzője meg kik
ötődve. és szarik a világra! Belerondít a társad
alomba, mert megteheti, mehet ide-oda, krák
oghat, köpködhet, verheti a seggét a földhöz, szab
ad neki! SZABAD VOLTAM, KIRÍVÓAN SZABAD -
visszaéltem vele! Versek is írtam, köztük több szo
nnett. Alamuszin, gyáván, suttyomban fogalma
zgattam, gondolhatja, miket. És tele voltam elkép
zelésekkel, tervekkel, tömve volt a pofám ciniz
mussal meg fintorral. Lenéztem magukat, mert bej
öttek a rímeim, mert szegényebb mertem, és gaz
dagabb tudtam maradni - mert nem voltam elég
gé életrevaló. Undorral néztem a szobraikat, leo
kádtam az emlékműveiket, belevizeltem eszméik ti
szta forrásába, és eregettem a füstöt. Köptem, írt
am, slukk és nyál, egy sor és füst és köp és toll
és szipp és platty és rím és egy moslékos vede
rnyi turhát köptem a szélvédőre, végigcsorgott az ü

vegen, nem lehetett kilátni, szörnyű halált halt hat
fő kipróbált. hűségben megöszült törzsőrmester... Bűn
öm elévülhetetlen rémséges gaztett, de most vezek
elni akarok, áldozatot hozok! KÖNYÖRGÖK, KÉRD
EZZEN! Kérdezzén már, hallja?! Felelni akar
ok! Felelni akarok mindenért! Meg akar
ok felelni! Én vagyok a felelős! A legmeg
felelőbb... ...a legmeg... ...felelőbb...
...lelőbb... ...lelőbb... ...le... ...lőbb...

- Házmasterbácsikérem! Apukám aztmondtaaa,
hogya nemteccik abba hagyniafűtyűűűléést,
kifogja harapni aházmasterbácsinaka nyeelvéét...

- Ne árúkoggy, kisjány, mer' a' nem szép dolog,
oszt' a' apukádnak meg mondmeg: nyajja ki;
ő má tuggya, mit!

- Mi a nyavaját szöszmötöl ott annyit azzal
a létrával?!

- Aggyisten!... Hónap államünnep!

- Hát akkor szúrja már ki végre azt a kurva lobogót,
a gyerekekkel meg ne üzengessen, mert megjárja!

...le... ...lőbb... ...le... ...lőbb...

...lelőbb... ...lelőbb... ...felelőbb...

...megfe... ...lelőbb... LEGMEGFELELŐBB!

- morajlott öntudatára döbbent koponyavelőmben
a beleplántált kód. Nem lehetett még tudni, elfog
adja-e a szervezet. A Szervezet szupertitkos inform
ációk birtokában hozza meg a végső döntést. MAJD
MEGLÁTJUK! Lassacskán kikászálódottam az ágyból
és az ablakhoz támoilyogtam. Éppen alkonyodott. Jege
s szél simított végig az óriás panelkígyókon, s vesz
ettől lobogtatta trikolor nyakkendőiket, majd bár
sonyossá vált. S ebben a pillanatban feldüb
örgött az ünnepi dízsorútűz. Nyolcvankil
enc októbere volt... De hát az mit számít.

**II.
KIEGÉSZÍTÉSEK
A SZÜRREALIZMUS
KIVONATOS
SZÓTÁRÁHOZ**

*„a nyelv nemcsak arra szolgál,
hogy az ember valamit kifejezzon,
hanem arra is, hogy kifejezze önmagát.”*

VON DER GABELENTZ

A SZÜRREALIZMUS
KIVONATOS SZÓTÁRA
*(DICTIONNAIRE ABRÉGÉ
DU SURREALISME)*
1938-AS PÁRIZSI
SZÜRREALISTA KIÁLLÍTÁS
(GALERIE DES BEAUX-ARTS)
ALKALMÁBÓL JELENT MEG
ANDRÉ BRETON
ÉS
PAUL ÉLUARD
KÖZÖS SZERKESZTÉSÉBEN,
MAGYARUL PAUL ÉLUARD
A KÖRÜLMÉNYEK ÉS A KÖLTÉSZET
(GONDOLAT, 1972)
CÍMŰ KÖTETÉBEN
OLVASHATÓ

Agresszió

*„Azt kérdezik, mi köze a szexualitásnak
a kultúrák agresszivitásához?!
Legalább annyi, mint a merevedésnek
a vallon vulva-szaghoz
vagy a francia kölnihez;
kéjnek a kéjencek marakodásához.”*

(Tsúszó Sándor)

- 4³⁵ Egy kevésbé ismert magyar költő,
legördülve alkalmi múzsája
nedvdús pihegőjéről,
ilyetén szavakkal illeti
beteljesült vágyának epicentrumát:
*Ó, prémes kehely,
ki megkoszorúztad gyökerem!*
*Van-e mélyebbről izzó anyanyelv,
mint a te magmás tátogásod...?*
- 4⁴⁵ A kozmopolita kémnő vaginája egyik
titkos mellékágából kihalássza a
rögtönzött fohászt rögzítő mikrokazettát
és macesztésztába ágyazva továbbítja.
- 5³⁰ Madagaszkár hadat üzen Izlandnak.
Nemsokára felajzott makifalkák
veszik üldözőbe a rénszarvascsordákat.
- 5³³ A patagónok mérgezett vibrátorokkal
árasztják el Kínát.
- 5⁴⁰ Az arab tevehajcsárok elérik az Indust;
kétpúpú tevéik dromedárokat
és szent teheneket erőszakolnak meg.
- 5⁴² Miután kubai kommandósok egy csoportja
beveszi az ENSZ-székházat, és minden kapitalista
nagykövetet kiherél, végképp elszabadul a pokol.
Ázsia hadat üzen Amerikának, Afrika Ausztráliának,
és amikor szerb óvszeresek szextetteket
szerveznek a szarajevói elfekvőkben,
kiderül, hogy Bosznia kell a csetniknek!
Ekkor végre Európa is jegyzékben tiltakozik,
és üszkös verslába alól kikapva a mankót,
törleszti szellemi adósságát: elítéli
az *ölelkező rímekre rácsapó rímeket*, és az
erotikus szabadvers tolerálására szólítja fel
a világ népeit.

5⁵⁰ Ekkor a szemben álló felek szövetségre lépnek,
és Európa ellen fordulnak. Európa - hátsó
hüvelyállású lévén - könnyű préda:
mögéje kerülve könnyedén kihúzzák
tokjából büszke pallosát,
így kényszerítvén meghátrálásra.

6⁰⁰ Európa kapitulál. Az orosz szűzföldeken
megkezdődnek a béketárgyalások.
A földrészt tetemes hadisarcra kötelezik,
ami spermabankjának teljes kimerülését
eredményezi, de a szabadkereskedelmi
szeméremövezet tervezetét végül elvetik,
és semleges erogén zónát hoznak létre
Európa szívében.

(1992)

Arany

*„...amikor majd megszereztük
a világméretű győzelmet,
vizeldéket építünk a föld némelyik
nagyvárosának utcáin, aranyból.”*
(Lenin)

...és a szar világpiaci értékét
jóval a platina árfolyama felett szabjuk meg.
Bemegy a forradalmi munkás-paraszt a bótba,
letolja a gatyáját,
rászarik a mérlegre,
oszt annyi portékát vihet,
amennyit a kaka nyom.
Aki ebben nem hisz, az aljas idealista csirkefogó!

Állat

*„Az állatok szépek, mert meztelenek
- belül is.”*

(George Hugnet)

Giliszta, atka, rigó, leopárd,
pók, csótány, kecske, denevér,
darázs, kutya, szúnyog, pióca,
bögöly, sakál, öszvér, egér,
zsiráf, nyúl, patkány, víziló,
görény, csincsilla, gőte, papagáj,
karvaly, sün, kacska, mormota,
antilop, bolha, seregély, sirály,
rák, zerge, sikló, kenguru,
kullancs, zebra és elefánt,
fűj, lepke, farkas, okapi
sarkig tárja a tündöklő Hiányt.

A szépség mindig céltalan -
az öntudat távolba réved,
onnan fürkészi önmagát,
de onnan nem lát semmi szépet.

Elefánt

„Az elefánt ragályos.”

(Paul Éluard és
Benjamin Péret)

Az elefánt erős mérge a
tevékeny személyiségnek.
Az elefánt jön-megy, mintha az
akarat csíráját hordozná
körbe, hogy megtermékenyítse
vele a porcelánboltot,
az üvegkereskedést
és a fazekasműhelyt.
Az elefánt terjedését
fokozott mértékben segíti elő
a léckerítés, a kirakatüveg
és az inkubátor burája.
Az elefánt csak mint elefánt
idomítható s tehető hasznossá.
Alkalmas ormánylógatásra,
farkcsóváltatásra és minden
nemű s mértékű elefántkodásra.
Ellenszere a kereszt, a fokhagyma,
valamint a céltudatos, önérzetes
viselkedés és bárminemű tett.
Vigyázat! Az elefánt nem henyél!
Illetve henyélés közben működik
a legmagasabb hatásfokon.
Az elefánt jelmondata: „Adj egy bizonytalan pontot,
s én kiforgatom helyéből a világot!”
Óvakodjunk az elefánt
kényelmesen kíváncsi kellemetlenkedéseitől!

Erotika

*„Pompázatos szertartás
egy föld alatti teremben.”*

(Paul Éluard)

Csuhát ölt csikorgó csuklós csontjaira
a gyönyör s könyörtelen gyötör töbör
ölén búsan bűgő baglyot...
S lével locsolja locsogó lomha
száját a szívből szederjes színben
kanyargó kampós kanális kedves
falának feszült förtelmes fullánk
elrántva ernyedő erezett eresze...

Haj

*„Nagy hekatombák hajzata,
lebegő haj a történelem
elsüllyedt csonttömegei fölött.”*

(George Hugnet)

Nem fárad el lebegni a haj,
s már remeg a kézben a századik tagló,
mert a bárd kárt tesz, vagy áldozattal
követel bővebb isteni kegyelmet,
cselekedettel véli kicsikarni a csodát,
de csak csontot aprít, csonka csontokat,
csorba porcokat pöcköl a porba -
ám a haj a megsemmisülés
szelével fészülködik
Isten tükrében.

Hazugság

„Napernyő egy sáros úton.”

(Paul Éluard)

...khkh... khkh... brúúú... zrrr... ...dvözlöm elnök úr! De jó színben van! Én is épp most akartam hívni, csak hát légörvénybe került a gépem, és ráömlött az osztriga a videotelefonom kamerájára. Amit ön most lát, az a főtitkár úr selyemzsebkendője; reméljük hamarosan sikerül tisztára törölnie az objektívet. A New York-i konferenciáról most csak annyit, hogy úgy néz ki, a költészet újból a szakralitás felé mozdult el, ezt jó, ha figyelembe veszi. Értesítse, kérem, a miniszterelnököt is; az alkotmány szövegén föltétlenül változtatni kell. Viszont a Lánchidat még nem biztos, hogy le kell bontani. Bár amit a neo-manieristák mondtak a teremő képzelet kombinatív jellegéről, az nyilvánvalóvá teszi, hogy az expresszívebb irányzatok képviselői nem adják be a derekukat. Meglátjuk Athénban. Ha senki sem piszkálja a lírai én kozmikus szubsztancialitását bizonyító paradigmáimat, Tibet önállósulása eldöntöttnek tekinthető. És akkor itt van még ez az új versem! Látni már? Azt az ezer milliárd dolláros kamatmentes kölcsönt tutira veheti. Hogy tetszik?!... Na ugye!... Kitűnően bevált ez az új gyémántberakásos fehér-arany tollam... De ha megbocsát, elnök úr, be kell fejeznünk a beszélgetést. Most jelezték, hogy egy első kötetes költő van a vonalban. Tehát holnap délelőttre kérem kitűzni a parlamenti plénumot. Addig is viszl... zrrr... brúúú... khkh... khkh...

Idegzet

„Éljenek a kötélidegzetűek!”

(Lichtenberg)

A gyűlölettől izzó Wad Newgat-i deszkavároskára leszállt a vérgőzös, sötét éjszaka. A saloon elcsendesedett. A lótolvaj cowboyok, az orgyilkosok, a bicskabüvész hamiskártyások, a véreskezü aranyások, a Nyugat minden hétpróbás gazembere fedezékbe vonult, és összes szűrő-, vágó-, zúzószerszámát és lőfegyverét készenlétbe helyezte, hogy felforralja a legendásnak ismert hidegvért, hogy méltó elégtételt vegyen az ököljog hatalmát alapjaiban megrengető kötélidegzetten.

Flegma Joe kiköpte a gyufaszálat a szemfoga mellől, aztán a metszőfogai közül fújta ki a fogpiszkálót, majd egy unott sercintéssel az amalgámot is eltávolította a bölcsességfogából. És egy nagyot köpött. Most indult szokásos éjszakai körútjára. Nyugodt volt. Unatkozott. Gondolta, jár egyet. Ilyenkor szokott. Na és akkor mi van?! Botorkált a sötétben és semmire sem gondolt. Aztán gondolt egyet és a földre köpött. Majd kényelmesen megvakarta a seggét. Ez jó volt ugyan, de semmi különös. Ahogyan az már lenni szokott. És ment. Már lőttek és röpdöstek a kések, mint az istennyila. Flegma Joe hosszú sugárban kiköpött és nyegle közönnyel nézte, a lövedékek mint hasogatják permetté a nyálat. Aztán bandukolt tovább. A felvillanó torkolattüzek nappali fényességbe borították a poros utcácskát, de a sűrűn elsuhanó kések olyan forgószelet kavartak, hogy egy fél méterre sem lehetett látni. De Joe csak ment. Fél kézzel kifújta az orrát és röptében leköpte a taknyot. Aztán dinamit is robbant. Nagyot. Meg ágyúk. És gránátok. Ezek. Sokáig. De semmi új. Semmi meglepetés. Flegma Joe végül megelégtelte a dolgot, lehúzta a csizmáját, jól meglóbálta, és a saját arcába vágta a sarkantyút, kiköpte a vért, megszívta az orrát, aztán szétroncsolt arcán fitymáló gögös közönnyel hazafelé indult. Így történt, hogy az önuralom törvényes hatalmát kiterjesztette a Wad Newgat-ra.

Írni

„Azért írok, hogy rövidítsem az időt.”

(Knut Hamsun)

Az idő hosszú, mint Isten szakála,
s bozontos, akár Lucifer farokpamacsa.
Ahogy telik - nő és gabalyodik.
Ahogy telek - fogy s szétgombolyodik.
„Azért írok, hogy rövidítsem az időt.”
De az idő nem rövidül, csak telik.
Én is vele telek, s a papírlapok telik.
S ezek a telek! Melegre még telik...
Ám a telek véges! Nyújtózkodván a láb
kilóg a létből. Viszi
a csonttraverzekre halmozott húst,
a hurkák gombolyagait,
a szerveket s a lelket.
Csak a szellem botorkál tovább
a lét sáros keréknyomában...
Mert ő csak ott van birtokon belül.
Ott nő s gabalyodik.

Kés

*„Pengétlen kés,
melynek a nyele hiányzik.”*

(Lichtenberg)

Nagy sárga kés hasít bele a sötétbe,
kisorjázó bele testemről lecsúszik;
a fény hegye a fal izzadt hátába áll,
s a sötét sebét tágítva tárja törét
cellám csikorgó, rozsdás ajtaja.

Az éles fény darabokra szabdalja várt
szabadítóm szelíd sziluettjét s a vért,
mit sötét szívében keringtetett az éj -
reményemet - riadt szememen elkeni,
eltakarja Őt, elmossa arcát.

Mert a hitnek nincs fogható nyele,
pengéje pengése nem hallható,
a cella csendje elnyeli, s kinek
e csend nem lel lelkében teret,
szívébe kését nyeléig dőfi.

Lég

„Éhem: égi légbodor”

(Rimbaud)

Érted élnem: bennem hagynom élned.
kinek a halál meg nem adatott.
Általam vagy teljes, ki általad vagyok.

Óh, égi légbodor,
éhem feléd sodor!
S mily kétes a siker,
mikor hozzád seper
por alakban a szél...
S mert még sincs más remény,
a teljességedért
érdekem ellen vétkezem:
uzsorába adom
krajcáros örökéletem
- folyvást és végül végképp,
teljesen,
teljességeddel szerteszét,
vagyonom behajthatatlan
kamatos kamataiért
kell loholnom nyomodban.

Lehet

*„Láttam, hogy eszik meg egy
füge egy szamarat.”*

(Lautréamont)

Ami nincs, az még mind: lehet,
s nem lehet többé, ami van.
A létező csupán keret.
Képzelet tartja magasan.

Ami van, hamar elvesz...
Már mikor meglett, elveszett!
Visszanyeri bőven a Kertész
az elpazarolt életet.

Nassoljon csak a képzelet...
- gondolja minden bölcs számár.
Rágós, de azért lemegy!
- így a füge. És a Halál

kaszáját hiába feni,
hiszen az elképzelhetőt
az Isten meg nem terheli.
De mind elvesznek a levők.

Nyakkendő

*„A világ legszebb nyakkendője -
egy fényképezőgép-nyakkendő -
a párizsi Ipartörténeti Múzeumban
található (43-as terem).”*

(André Breton és Paul Éluard)

Óh, fojtogatók segítője, te!
Halálmegvető férfi flegmaság
tarkabarka hurka!
Fulladás kelméje, óh, aki
az izzó napkorong alatt
halálosan szorosra húzza össze blendéd,
s gígájával is exponálni tud!

Repülőgép

*„A repülőgép szexuális szimbólum,
melynek segítségével hamar lehet
Berlinből Bécsbe jutni.”*

(Freudnak tulajdonított mondás)

Vágyában rotyog már Bécsnek becses szüze,
leve lassan elforr, nincs ki lefölozze.

Bévül égő katlan, kívül hamvas, szúzi...
Tepsijébe gyilkát nincs ki beletúzi?!

Ikerbástyáinak meredek ormára
ki lesz, aki felhág világ csodájára?!

Tán még a Burgban sincs oly császárhű apród,
aki felszíthatná hármass halmú taplód?!

Bika gyakoróját támasztják ellened?!
Attól félsz, borjakat kellett ellened?!

Ím, én, vérmes porosz, harcban edzett fajta,
megkötrom szemérmed, léket ütök rajta!

Oly hármass keresztet tűzők ki reája,
pópa, pápa, szultán járhat csodájára!

Ferencjóska, küldj hát hamar aeroplánt,
hadd koszorúzza meg a nagybecsű bálványt!

Magam nem is mennék, ne legyen szóbeszéd,
hogy Berlin markolja Bécsnek szelíd csecsét...

Csak dzsidámat küldöm és degesz borjúmat,
kössétek ölére a kéjre szomjúnak.

Hess el, te gépmadár, benned a bizalom,
csapást mérni indul egy hím nagyhatalom!

Légy nyugodt, nagy császár, gondom lészen rája,
hogy tagomnak e szűz legyen ír magjára.

Férfierőm égi masinádon szárnyal,
olyat üt, nagyobb nem ütsz alabárdal.

Mégis... - bár őneki bunker sincs bezárva -
inkább propellerrel engedd e leányra...

Restség

*„Ó, Restség. művészetek s nemes
erények anyja, légy balzsama
a földi bánatoknak.”*

(Paul Lafargue)

Rettenetes Nagyúr.
ki címered - melyben háromfarkú lajhár
lóg magyar ökörnek szarván álmosan -
billogként sütöd ülepére a
kiválasztott keveseknek,
hogy azon üljenek, mert azon jól esik az ülés,
légy kegyes ezen megigazultakhoz:
jelvényed móddal osztogasd, mert
istenné fajzik az emberi nem.
s nem lesz, ki tiszteletére gyertyát
gyújtson totemizált alfele alatt!

Revolver

„Oly édes dallam volna egy revolverlövés”

(Philippe Soupault)

Csupaszem ujjbegyeimmel végigpásztázom
hajlatait, az idomok tövében pislákoló
zugokat, s a bolyhos odúkból szilaj
ívvel magasba szökő csilló ormokat,
a fennsíkok csempesímaságú rónaságait,
s a felföldbe sikolyként beledöbbenő
szurdokok mohazöld meredélyein
megtapadt füstpamacsokat,
hosszú csövének spirális vagináját,
melynek mélyén hat rézmakkú lepkebáb
áhítja a kakas tüskéjét ágyékába, hogy
a kéj szárnyán szálljon az ármányt
s szerelmet egyetlen ujjmozdulatba
bagzó szervbe, az agyba.

Szem

*„Látni tett: a szem lát,
ahogy a kéz fog.”*

(Paul Nougé)

Megtettem ezt a boglyos barna tájat,
s fáradt szememből könnyem egyre áradt;
kimosott onnan minden csillagot:
körözve lengőt, szikrázót, samott
izzásút, szendét, sandát, és amott
egy alvót, melyet szemhéjam alatt
forrosítottam, mint a billogot -
selyemharisnyád Tejútként csillogott,
s combhajlatodból egy szem leszaladt...

Szorongás

*„Kardsuhogás közben
tovatűnő lámpa.”*

(André Breton és
Paul Éluard)

Fejükkel falba vert szegek.
Meztelen lábfejbe fűzött szoros cipőzsinór.

Valaki jön - sehol.
Senkivé sűrül s itt terem.
Öle a kénköves seol.
Bőrömbe bélelt jégverem
- izzás és fulladás.

Aztán egy húsleves.

Szűz

*„...egy jégbarlang mélyén verejtékező
szűzleányra találtam.”*

(Maeterlinck)

Öblét verejték öblögette,
harcsaszájként tátogott örve,
s odva oly búsan kotyogott,
mint forgószelelben kavargó fagott.

Az isten gondos - táltos ujját
adott az izzó sebbe ölteni,
kéje zsarátján széttoccsantak
ormótlan ormú keble köblei.

Nyomban elernyedte, kontya lenyaklott,
bozótja pernye - tűzvész dere lett,
epre ajkai korcán lelt aklot,
s ujja is szendén elgémberedett.

Ujj

*„Töltsd ujjaidat térdemre,
holt elefánt ormányaként.”*

(Alfred Jarry)

Az ujj egy olyan harangnak a nyelve,
mely a tapintás ízét visszhangozza
a lélekre lobbant vágyban, amely
a mindenségre
bólogatja az ujj begyét, amíg
ki nem buggyan és lassan bele nem
folyik a köröm a világ
végtelenben kiterített
harangpalástjába, s alatta
meg nem karmolja az
összetöpörödött
Földet, és e sebben
végül el nem pihen,
mint izmokban a görcs.

Unalom

„Az unalom éhség.”

(Novalis)

Bűzös kanálisok mélyén, mint lepedék,
úszik az unalom szürke hubertusban,
eltaknyuló orrát kabátujjba fűjja,
didereg a lében csupasz orra porca,
gyomorszájon vágja az üres gyomorban
hadonászó éhség - agyát belefűjja,
és mint a rakétát az égés ereje,
fölveti a vízre aszott ülepének
szökőárt okozó, rettenetes szele,
kiveti a partra, feldobja az égre,
előtte az Isten lerogyik fél térdre,
szétfűjja a földet, szétfűjja az eget,
a semmiből, akár tükörből, integet;
kanálisok mélyén, mint a gyűrűsféreg,
éhkoppra kerülve araszol a lélek...

Vörös

*„Gutaitött bíbornokok paradicsomot
szüretelnek a Vörös-tenger partján.”*

(Alphonse Allais)

Vörös posztó a bika véres szemében,
vörös zászlókat lobogtató szelet
jósol a naplemente pírja -
hét vezér vére habzik vörösen.

Pirospozsgás proletár eperpudingot
papil a paradicsomban -
véres verejték vádit
váj vörhenyes valagon.

Piroska popija parázslik,
bolsevik bajtársam bepípul -
billogot billegtet beléje.
Vörösbegy csipeget céklát.

Kipirult pofában pirula,
pirul a pirog a hamuba',
pulykul a pionyír pofija -
öt rőf rőt rongy leng.

Zuecca

„Zueccában, Saint-Blaise szigetén,
verbénát szedni virágos mezőn...”

(A. de Musset)

...tököt gyalulni aggszűz tört ölén
a karszt övezte szépséges *Kecsőn*.*

Bordalt nógatni torkodból *Berethén*,
kortyolva forró borzssírral nedűt,
Keregedén kese gebén hetykén,
Vályban sárban sarkantyúzni seprűd.

Gesztényét gusztálni *Gesztetén*,
bohó bakót borotválni *Cakón*,
Velkenyén hab hajú sert serény
garatra vetve fulladozni mohón.

Korláton korlátolt prókátor
nyegle nyelvét nyalogatni löccsel,
a költőt,** kit nyakunkba varrt *Zádor*,
preparálni isteni kenőccsel.

Rimaszécsen (régiesen: ‘Szétcsen’)
rima szerecsenek megfűjják a ‘kakast’,
jobb, ha minden holdvilágos éjjel
péhelydunnád alatt virrasztod a ‘ravaszt’.

Erek türemlenek, mint a vastagbelek,
a trágyalé leszelt emberfület himbál,
erjedt cefre szaga száll a falvak felett,
ámde mégis-mégis a szépérvék diktál:

van, ki emberhúsból farag, s kinek gyönyört
okoz, ha mankóval lilára ver bénát -
senki se mondja hát, hogy a kies Gömör
nem tartja nagy becsben a jeles verbénát!***

* Gömöri falvak nevei - dőlt betűkkel kiemelve.

** *Bettes István* - zádorházai születésű koszorús kortárs költő; földim, barátom.

*** *Verbena officinalis* (Közönséges vassfű) - „Az ókorban a papok szertartási jelvénye, Ízisz istennő szent növénye, a tárgyalások jelképe és a római katonák sebesülés ellen védő amulettje volt. ” (Z. Podhojská: *Európa vadvirágai*)

III.
DANCE
MACABRE

Ite, missa est!

Gyászmise Weöres Sándorért

1.

Amíg maradék tested burkára
szürke könny csorog,
lelked tűhegyes sugár hurkára
fűzve koncsorog
ott fenn, az égnek kozmált szurkára
kenni foncsorod.
Mert bár amott, fenn szabták kurtára
tollal font sorod,
nemcsak mi veszünk - egy nagy úr kára,
s az a csonk torok
porlad, s még mindig éhség purkálja
- bár a csont korog.

2.

Ott, honodban, ahol a csontvázak
agyagban dagonyáznak,
amíg a gyásznép adomázgat,
s a hajdani jeles közéleti
személyiségek, akik mérnöki
igényű irányt kívántak szabni
a tétován csörgedező létnek,
lám, most kénytelenek - egyetemben veled,
aki e csermelybe vezette be vérét -
a buja televénynek adni étket.
Nem vetik szemedre szelíd vétked;
otthonodban élhetsz már a nemlét
ember-léptékű igényével:
ne háborgasd azt, ami nincs,
mint ahogy szívós kedvességgel
babráltad mindig azt, ami volt.

3.

Testvérünk nem kővárat rakott, amíg élt,
tudta leomlik mind, ami valaha épült,
inkább oly fészket eszkábált ő, amelyben a
mulandóság terhét vonzó vándor mindig
megpihenhet a röpke maradandóságban.

4.

Korán ült el a szél, jött az eső, csípett a fagy?
Korán mállott a kő és sodródott el a homok?
Tőle ki ismeri jobban a mennyei ritmust?!

Bízzunk benne, hogy testét épp jókor hagyta oda!

5.

Aki már külső életében megtanul befelé
születni - kész palotába tér meg a lelke amott!

6.

Mit jelentett a játék?

Megélni azt is, amire
egy élet már kevés.

És elfeledni, amiből
egy pillanat is túl sok.

7.

Kijózanítani az eredeti
jelentésüktől eltántorgott szavakat

ÉS

saját tartalmuk erejével
ringatni őket eksztázisba

8.

Mi volt bennem, és mi volt rajtam kívül?

Ezt is, azt is belül észleltem.

Ami nem történt meg velem: az volt öntőformám.

Ami megtörtént: az voltam én.

Sok minden visszapréselődött a fénybe,
mióta nem vagyok.

Megint valamivel gyengébb a kontraszt,
homogénabb a kép,
vegytisztább az űr.

9.

Több zaj vegyült e korba, minthogy
zenéd finom csipkézetének
halovány sóhaja lengesse
hetyke lobogóit.

E zászlók élő embertestből
lettek kimetszve, s úgy hullámszerűen,
mint a fejétől, csontjaitól
megfosztott eleven hússzelet.

Korhelyek kora!... Akik véres
spongyákból csavarják színültig
a mámor gyémántserlegeit,
garatjuk lágy szó nem csiklandja!

Ágyúval temetik az árnyat,
mely a lét tűzfalán lobogva
omlik az örök fényességbe,
szeplőt sem hagyva vissza rajta.

10.

Atomok gyűltek magammá össze, hogy
általam széjjelnézzenek,
és most széjjelszélednek,
hírül adni észleléseim.

11.

Isten kiitta szíve sérült kelyhét
- az új italnak most csinál helyet -,
de vén borának parazsa helyett,
bizony, a rámpást még hiába fejnéd:

a murci épp hogy szőni kezdte selymét,
szétlöki az a puhányabb fejet,
gallérod mögé mégse tölts tejet -
bár emeld szádhoz úgy, mint csorba fejszét!

Végül mondjunk egy imát is felette...,
aztán szemére hajtsatok kelmét!
Tartsa meg már lenn a síri szemlét...

Egy csendes percet álljunk még érette,
lelke húrja ne fogjon semmi neszt...
S most menjetek már!... Ite, missa est!

Verslélektan

Most, amikor új papírlapot húzok elő
keményfedelű dossziémból, megtöltöm tollamat,
és nekikönyökölkök ennek a versnek, odakint
dugattyúkat pofoz a fellobbant benzingőz,
valaki a kuka fedelét csapkodja ütemesen,
s a Hold megint pufók, mint a vízbefűt -
tetemén keresztben elúszik a felhők egy csoportja.
Este van. Többnyire este támad némi
rés a teendők csatárláncán. Amikor
besötétül, óvatosan átkúszom közöttük
az idő hátlapjára, papírra vetett betűim
szépen kalászosodó tengerét csodálni.
Nézni, ahogy tollam mentén rajokban röppennek
föl a szavak, s leszállnak a mondatok dúcára,
egyik az egyik, másik a másik gondolatra telepszik,
van, amelyik le sem száll, csak köröz a többi fölött,
mégis olyan, mintha közöttük lenne, a másik meg
úgy ül, mintha a lélek délibábjának árján sodródott
volna egy másik versből ide, s távolból burukkol.
Ám ha a galambcsapat már szépen elhelyezkedett,
s telibúgva a versek odúit, kiköltött néhány
friss utódot, lajtorjámat odaillesztem a dúchoz,
s a fiókák nyakacskaít sorban kitekerem.
Parádés ebéd párolog ilyenkor asztalomon,
olyan pálinkát iszom, mint a beretva,
s borral temetem könyörtelen tettem pöcegödrét.
Másnap fáradt gyomrom süket zenéje ébreszt,
visszanégykézlábazom a számlap fölszínére;
hideg gömböcskében bugyborékolnak föl a percek,
görcsbe ugrik torkom, s gerjedelme facsar
a csuklásnak, amíg
a fellobbant benzin-
gőz egyre pofozza
a sok-sok dugattyút.

A halál szabásmintája

Te, ki kiszabtad az üdv szerves szövetét,
s lelkünkre testként akasztottad,
hogy érzeteinket - akár ha hurkatöltelékbe -
gyömöszöld bele, hagy szorítsa -
s büszkén kimagaslunk lüktető éjszakádba,
mint a szerelem templomának oszlopcsarnoka,
mely a rettenetes eget tartja a kéz
öblösen kongó szentélye fölött,
és homorú optikád iszonyú
súlyú kupolája alatt megremeg
a küzdelemben elcsigázott, gyenge test.
Kinek a szabásmintát nem az a pucér
lélek adja, aki kénytelen
képmásaként húsba öltöztetni:
Te, szabója a megzabolázhatatlan
vágynak, mely a testet szétrepeszti,
korán elnyüvi, mint szoros cipőt a láb;
hímségünkre féltékeny varga, ki
szorítónak nagyobb lelket parancsol,
mint a cipő, s fáj benne a végtag -;
ettől a szorítástól veszünk el testben
oly korán, s lelkünk így szárnyal Hozzád,
kárörömed gyönyörre szaporítani.

Iszákosok fohásza

Megtanultam nem kiáltani utánad, Uram,
mert hiábavaló a szó és itt szuszogsz közel,
legbelsőbb bensőm legmélyén fuldokolva,
s mint kútból, visszhangzik fel az ige szörcsögése,
megtapadsz Te az inger buzgó forrása alján,
ezer Siva kezével integetsz, egyetlenem,
keserves gyönyörrel nyújtom feléd magam -
bő bennünk a teremtés hulláma, de nem egyként,
nem egyként teremtdtünk, más tenger korbácsolt
hozzám, s más korbács üldözött engem
a Te tengeredre, hol fodros tarajod
fölémbukfencezik és magába hizlal.

Apaszd el, Uram, kétségeimet,
s tedd, hogy a tengert egy korttyal kiigyam!
Ha szomjat adtál, teli kupát is adj hát,
iszákos vagyok az iszákosok között,
mért szégyenkeznék, hogy ne bántana
betelni benned s nem vétkezni tovább!

Árassz ánizsos ágyékkodba, kedves,
nem pusztán látni vágyom én már a tengert,
tenger akarok lenni mindenestül,
s nem így, kiskakasként krákogni kegyelmes
birtokomon bőszen, hanem, mint nagy vizek,
mint maga a tenger, bölcsen udvarolni,
az elmúlás bölcsőjét ringatva derekammal.

Profán zsoltár

Talán a pondróként hemzsegő
percek sustorgását?!
Vagy létemet, melynek
porhüvelyét rágják
serényen a nyüvek,
s eggyé emésztik a
sárral, miből eredt?!
Magányom platina fogsorát porhanyós
torkomon?! Vagy tán
a velőmből fölsajgó
éhenkórász dühöt ünnepeljem benned?!

Az igaz, hogy senki se ígért kincseket...

De, Uram, általad formált bűsz kosfejem
a végkifejletre várt,
remélt egy mondatot,
egy aprócska jelet,
csak egy szikrányit ragyogó szellemedből,
egy sejtelmes félmondatot,
egy angyalhajszálnyi csattanót:
valamit abból, amiért
álmodni kezdted életem.

De orrodra szállván felriasztott
egy zümmögő galaxis -
s te elfeledted nyomban álmodat.

Alkonyi metamorfózis

Izzó zsarátnokán utolsót pislan már a tűz,
s fényes tekintetét hamu-hajával eltakarja...
Mindent bekormozott már, s most sejtelmesen sötét
bolyhokká tépázott alakomat is elmaszatozja
a behorpadt köbméterek pudvás televényén.

Csak egy bagoly, mely a komód sarkán aludt, huhog,
s egy nyálkás hátú bőregér köröz fejem fölött.

Koncentrikus körökbe gyűlnék a látomások
a csönd magja körül. Az úrhoz fohászkodik
a szellem, mert minden illanó
- dobban s öklömnyi szíve porlik -,
mert minden önmagát ringató dajkaként énekel,
s létét bévülre áramló hangjai altatják légneművé,
csak a Semmi sustorog fáradtan, mindörökké,
mert nincs mit a sírba dédelgetnie, nincs
mit elfelejtsen - minden rezdülése önmagát
szaporítja mindegyre teljesebb hiánnyá.

A Szó,
mely halálainkon túlmutat, amit az elme, mint
gyémántcsőrű dárdát, magába döf, de túlrepül,
a Szó, a tölem elfajzott, a léten átszakadt
Szó is - midőn kóbor eszméit az útszélen lehányja -
őt gyarapítja, benne olvad el:
értelmem vámját - ösztönöm által - ő az, ki beszedi.

Akkor hát csönd legyen!
Az Idő folyjon önmagába vissza,
s a gerlék torkán halkuljon a bűgás!

Tapsolja szét arcom az alaktalan, sűrű feketeség,
és lelkem fészket a fenséges feneség
bélelje ki foltos leheletével!

Szerelme átsapott rajtam, mint a tajték
- szellemem s testem is betelt az ígével...

Az Ő nyálában voltam egy apró buborék,
de elpattantam, amikor átszúrt odvas ordas-fogain,
s lehunytam égő oxigénomat...

Danse macabre

„Nem voltam kezdetben és nem leszek végül. A kezdet és a vég között a kezdet és a vég után kutatok (...) Keresem azt a létet, ami nemcsak eltűnés.”

Karl Jaspers

„A halál tiszteletre méltó, mint az élet bölcsője, mint a megújulás anyaméhe”

Thomas Mann

„Megelevenednek halottaid és holttesteim fölkelnek: serkenjetez föl és énekeljetez, a kik a porban lakoztok, mert harmatod az élet harmata, és visszaadja a föld az árnyakat!”

Ésaiás könyve

A végítélet napján, amikor rianó csontjaimat
harsona riasztja, s a riogató trombó, a kürt,
a tárogató s a kukorékoló klarinét zengése
kavarja porladó vázám párálló álmát,
s összesepri bennem a láz hervatag virágát,
amikor felharsannak és egyre serkenő
ütemmel ütik széjjel a csevegő csendet a dobok,
és eleven ujjal csap a húrokba ezer arkangyal,
s csörgős botját rázva járja a táncot a nagy Jehova,
s a csillagok is csahos kutyaként csörtetve rohannak
egymásra, az égi kottán csokrokba szedni
a zavaros zenét, és egymás pofáját harapva
fuldokolnak az összeuszított hangjegyek fűrtjei,
amikor a tenger kiapad
s a hullám a szárazföldre csap,
és medúzák, ráják és tintahalak sikamlós testű
csapatát sodorja a besüppedt hegyoromra,
és rákot, cetet hínárral összefonva
a felpúposodott síkság hátára hord,
amikor az egymásnak feszülő elemek gyönyörű orgiája
megindul, a földből kicsap a láva,
a kráter-káva ontja a parázsló magot,
és az sisteregve kanyarog a völgyek szétfeszített
combhajlatain, új életre híva a holtat,
ki kopasz csontjai közt lassúdan bomolgat,
s a hájas föld bőre alá üstöke sustorogva
benő, mint a húsba egy rendetlen szála a szakállnak,
s teteme a zsírpárnából, amibe ágyazva vagyon,
kifakad, akár a mitesszer, és ezerszer elfeledett
tagjait súlytalanul, gomolygó ködbe fogva vonja tova,
amikor kóbor lelkek lengnek a likas légben dongva,

akkor hamvában halódó lángom én is lelkekre rántom
s konok kriptámból kilépve kiáltom: Íme, vagyok!

Odahagytam vénséges gyermekségem, a tűzre
köptem minden csontom, és: íme, vagyok!
Besoroztattam a lelkek légiójába, és íme,
erős vagyok, bírom a hosszú menetelést, a strázsát,
állom a harcot a szellem szülötteinek oldalán,
ott, ahol nincs vakmerőség, mert vakság sincs,
és mert gyémántba metszve látni a fogalmakat,
és kitapinthatóak a gondolatok - néma a hit.

Nincs miben hinni, mert mindenki részese s tárgya
a csodának, mely maga a lét, s szellemkezével
mindenki megérintheti a malasztot sugárzó magot,
az önnemzéssel mindenhatóvá modulált centrumot,
s hét burkán átbújva magát a Célt,
a lét értelmét megtestesítő Tökélyt tapasztalhatja:
a kéjt, mely az éjt csillagossá oltja.

Mégsem részegedik meg a lélek, mégsem veti alá
magát az egybemosó akaratnak, hanem,
részesülve belőle, ő maga mossza magába
a mindenséget, és maga is segít sugározni,
tágítani, alakítani a létezés kánoni
rendjét, merítve belőle és visszacsorgatva lassan,
mert ő, a lélek is él, s mineműségének
akcentusával akcelerál - fokoz, s a sűrűjébe hanyatlik,
és megmártózva benne, irtózatossá erővel
tépi ki magát, hogy láthassa az Egészet,
de az élet nem ismeri el késznek -
újabb és újabb halálokat oszt és akkumulál.

Ami születik, idejét mind csak azzal tölti,
hogy meghátrál egy újabb élet előtt,
és lassacskán kifarolva a létből
új, mélyebb, tüzeesebb fényre ébred,
melegebb közelségre, s mindegyre kevesebb
terhet cipel a lélek, apad a hús,
kevesebb csont hús, s a szellem
egy nagy, szervetlen szervben
nyer bőséges teret.

Ezért lehet

ez a felzajdult szála, ez a nemzőkedvek
hevétől feszülő bálterem, ahol hevesen
kavarogva vágtat a verejték a vájatokban,
s nemi nedvek buzognak negédesen a balga
bókok burjánzón éteri flitterei alatt,
ezért lehet a testi létezés, ez a félig kész való,
a lelki teremtdés embrionális állapota;
akár egy várószoba,
melyből a mindenségre nyílik az ajtó...

Haláltusájában a test, fájdalomtól hajtva,
ezért gyűri, vajúdjá függetlenné a lelket,
kitöltve véle a tágas térséget,
ezért tépi ki magát csontom a magmát
bugyoláló hāj fodraiból lelkem igavonójaként,
ezért habzik a bál vörhenyes lávaként,
s ezért bugyborékol az epe méregzölden
a fésületlen fűpamacsokra, és ezért nincs csokra
az Életnek a testben - szobrától elkoncsorogva
a szellem ezért nyer végérvényes alakot,
a semmit pároztatva vackán a Végtelennek,
ahol a vágyak testetlen szellennek
orra alá az ízetlen Szellemnek,
ahol a Vég az ég belén kanyarog
- mint lefolyón a mocsoktól habos
lé, mellyel a széptan gargarizál -
s a lég a kanyarokban hunyorogva dudál.

S ezüst pálmafás, seszín nyakkendőjét igazgatva,
kaszájával a márványt diszkréten kocogtatva,
megnyitja a bált a Halál.
És az identitásuk nyűgétől megszabadult párok,
a kettős tudatok körbekeríngenek az éteri promenádokon,
s hetyke jávorbajsa alatt Marica belépőjét dúdolgatva,
kacéran élveteg mosollyal ajkán sétál köztük az Úr.
És hajnaltájt a māmor gőzeiben a párok
egymásba nyúlnak az eldugott benyílók boglyos félhomályán
és az eszméletlenségig tapogatják egymás lételvét,
míg csak fel nem kukorékol újból a klarinét,
s habos pezsgéssel pattog száz pikula,
s üstdobok moraja hangzik onnan, legeslegbelülről,
s Isten a maszkot leoldja füléről,
s egybeparancsolja,
megnyugtató egységgé toldja
kintlevőségeit: a lelket és az anyagot,
visszahörpinti magába a magot.
Hisz mindennek ő maga az ára, ő a fedezete.
Az egész világ az ő képzelete.

Megtérés a reményhez

*Ki letaszítod sorsod pereméről
a homályos, soha el nem készülő dolgokat...*

W.S.

Rőzsével megrakott szánom húztam távoli
erdei szállásom felé, s mint alma a harapás alatt,
nyikorgott a kamasz, decemberi hó. Még az ökörnál
emléke úszkált a gallyak között, s az ágak
ujjbegyén a levelek helye még be sem hegedt.
A lombok képzetét a madárdal emléke
magasan lobogtatta még fejem fölött, de én
már koponyám melegét vonszoltam biztos
odúmba s balzsamot gyűjtöttem tovatűnt
pillanataimhoz. Zárat, reteszt és lakatot,
vasalt kazettát, hétkulcsos ládát készítettem
hosszú gyertyáim hamis fénye köré, majd álmot,
puhán döcögő legendát, melegtől rojtos mesét
tömködtem az ablakok s az ajtó megvetemedett
eresztékeibe. Odúm tüze hangulatom
karjába gömbölyödött, s a napokon
úgy bukfenceztem át meg át,
...mint a gyerek, ki hegyoldalban hempereg,
s elvétí az égtájakat, eget-földet összekutyul,
nyelvén fűszál fütyül, golyóját éter pörgeti,
és mellén, hátán forgatja, tereli,
tessékeli a nagy, kék csillagot.

Ropogott s nyalta a falat a görbe rőzse,
majd tömpe görcsbe rántotta végeit -
összehajlott a láng, behorpadt a meleg,
a csönd szíve megállt, felbugyogott a fagy,
arcomon az idegek tetvei pattogtak,
s magába nyelt az űr, a bús kamaszt
a hőtlen húség, a végtelenben kóválygó malaszt.
Akiért lettem, bütykös ujjával
bekopogott és megölelt.
Legbelül ölelt, mint a szenvedés.
S heve tejfogam mind a parázsra hányta,
árva arcom, ölem s szívem is kitárta.
Magyarázott reggeltől estelig, amíg
össze nem szakasztott vele a kín.

És én kiköptem mind, amit képzeletem
amőbájába töltve egyszer már megettem,
amit szellemként jártam, mint bányajáratot,
s a lélek-sújtólég amelyből kidobott.
Kiköptem... Pöktem, mint pisztoly az ólmot!

Az ilyen kinnak pörölyét az Idő
suhintja rá a kopott csigolyákra,
a kapkodó szívre, zakatoló májra,
lazuló inakra, sípoló tüdőre.
s melyet ezer árok keresztez, a bőrre.

De ez a kései fájdalom a lelket.
melyet sok-sok évig magából épített,
saját iszonyatos erejéhez méri,
és így a sújtás most pusztán a rossz testet,
a lélek bűzölgő ürülékét éri.

Vállamra dobtam hát a hámat,
s a porhót szántottam a szánnal...
Három holló óbégatott egy dermedt bokron által...

Az emlékek csóváit csapzott
hajammal szememből együtt fűjva ki,
fürkészőn lépve, mint az őz,
ha farkas hasa szőre surrog közeli
horhos havas csapásán és hiúz
karma tartja a hajladozó gallyat -
biztos szállásom felé vettem újra utamat,
hol a láng dalolva pásztázza a falat,
édes dadogással porladnak a napok,
mint kisdéd markában tejbe mártott kalács,
de a kéményt a fagy két kézzel markolja,
öklével rugdossa az ajtót a hideg,
rálendül a zsúpra egy roppant kalapács,
az eresz aljában megdől a farakás,
s odabent morcosan bóbiskol a meleg,
szidja a hajlékra ágaskodó telet...

Ó, jaj, kezem, lábam!
Ó, jaj, nyakam, vállam!
Ó, te hatalmas Porlasztó,
ki e világ hajtóanyagát
szíved szelével kevered!
Ó, bennem, te, lyukas dűzni!
Mért nem tudok egyetlen elegybe
mindenemmel együtt belekeverülni?!
Ó, te csonkig rágott köröm,
csontig leégett gyertyaszál,
mely hamvában forgó
fejem fölött kaszál,
sorsommal vagy vemhes, s lehunyt fényed alatt
láthatatlan marad a pillanatonként
világracuppanó, sivalkodó jövő,
míg a múlt agyara mindegyre csak szántja
a földet s kínjában feledést tüsszent
a hosszú barázdákba...

Oszló kandúr szaga jár át; leheletem
sovány páracsikját a szél földre csapja.
Eljött, immár itt van a számadás napja!
De a tisztítótűz nekem nem kegyelem:
nagy üstben agyvelőm rotyog kis szívemen.
Bordámhoz markolja tudóm a félelem,
ámbar erős vagyok, mint a levert cövek,
ha teszek valamit, megáll, mint a kövek
- képzelem néha, de agyvelőm rámmordul,
s a végzet hátulról földre taglóz, orvul.
Ha kihül az ábránd, foltos lesz a lélek,
mint hiéna lélegzete,
s ami megmarad épnék:
a halál! Már hajam szála görbül,
s a kazalnyi dunyha mellemen kizöldül!...

Egy pint vagyok s látok egy fontot -
átkozott legyen a gravitáció, amely
egyberántja az ismeretleneket,
hogymás mértékegységeit
tapogassák az idők végeztéig!

Mint a folyam, mely medrében rohan,
s benne egy csöppnyi víz..., s e híg,
mákszemnyi semmiség gátat tarol,
százéves tölgyeket dönt és fullaszt magába,
sziklát tipor s szilánkjait
iszapszájában gömbölyűre szopja...!
Egy szegény, árva vízcsepp,
mely tudja, mi a dolga,
s elvégzi azt, és menne látni művét,
de egy úszó fatörzs, egy szomjas szikla,
vagy egy fulladt bogár magába szívja...

Nem tudok úrrá lenni félbeharapott életemen,
mely saját levének mámorától kaptos;
messzi, az éjszakába nyújtom a napok
jojóit és kidülledt szemmel zuhanok
vissza, az ernyedt reggelekbe.

Süllyedjek el, mint forró kiskanál
a vajban, mit az illúzió köpül,
melegedjem inkább szánom tüze fölött,
csak aki ellökött - bár utolsó órá
az Ő karján ketyeg - záram, lakatom, reteszem,
vasalt kazettám, hétkulcsos ládám
mélyén érezhessem!...

De meghátrál
lelkem a súly alatt. Mint nádszál,
hajlik a lét gerince,
és sápadt-tétován
növök, mint krumplicsira,
melyet a fénytől elzár a pince.

E létbe félve tértem meg régvolt
halálomból, amelybe újra tartok,
szédelegve származom vissza a jövőbe,
botladozva fozlom magammá a múltba
- e ringlispílből nincs ki kivegyen!
Ha kiáltok, csak évszázadok múlva
és évezredekkel ezelőtt
csattogtatja szárnyát rémült tenorom...
A jelen gőgös, néma, tömzsi hegyorom!

Nem tudok valakihez szólni, mindig csak Tehozzád,
Téged érint szám, Te nyeled nyögésem,
a pörgés belédsorjázó hangfragmentumait.
Belédveszek, Belőled jövők,
Benned vagyok magam, mert általad vagyok.
Öntőformám vagy, minden, mi kívülem,
a létben teng-leng s lényegét
leplezve fürkészi helyét.
Messzire kimagasodsz Te belém,
túlérsz a pusztá képzeleten,
túlérsz a cselekedeten,
bekapod számmal a Napot,
és a világ köröttem elsötétül, megkövül,
megdermed, mint a jégverem,
és a Te fényedre éhes szememet
magamba fordítom, rád vetem,
és úgy ülök, és úgy megyek,
úgy beszélgetek veletek, emberek,
és úgy halok, úgy születek,
és minden áll, de meg nem torpan.
Szánom száguld a fagyos porcukorban.

Soraim grádicsán bukdácsolok Tehozzád, aki
pusztá léteddel téped ki értelmét a szavaknak,
s a megtisztított hangokat megint
széjjelsepred az űrben...

Szétfűjod gyenge tákolmányomat, amelyet köréd
eszkábáltam, mert voltam oly merész,
hogy dolgaim közt elhelyezzelek.

Látom már: aki lelkét igába fogva tömködi
lazult tanok közé az isteni habarcsot,
gyufát gyújt déli napvilágnál,
tengerbe vizez vagy tűzhányóba köp -
a lényeg néki sűrű, őszi köd...,
szemét lehunyja akkor..., megpihen...,
hogy frissen érje az új küzdelem,
s a mámor, melyet vélt győzelme kelt.
De akinek titkos fegyvere az alázat,
fűben, fában, kőben, kósza sugarakban,
hullámok tajtékában kavarogva maga is
gyönyörködhet tündökletes egyszerűséged
örökkévalóságában mindörökké.

Nem akarom én villámok hurkát
kizsologszmázni a felhők közül,
értelmem fölillantott vakuját
bizonyíték gyanánt nem ünnepelem -
a Te idődet várom,
legvégső évszakodat:
a teremtés befejeztét, amikor az utak
sugarasan futnak a láthatár mögé,
fűszálegyenesen hajladozik majd az akác,
s hárfás borra dallamosodik a zsémbes ecet.
Életem egészét osztom én akkor számlálatlanul,
s miképp az átadottal mindig több marad:
keresztem úgy fogy -
úgy hatványozódik fölém a jövő!
Szánom s havát fölissza az idő...

A stigma krátere

Ablak keresztje. Messzi-messzi este.
Gőzmozdony horkol szikrát eregetve.
Magas, sötét szoba. Vállfán lóg a halál.
Belső zsebét kinyomja az ormótlan magány.
Szék, asztal, rácsos ágy. Ódon diósifon.
Állótükör. Mély és üres. Túl minden bánaton.
Akár egy harcsa fél szeme. Fényesre nyalt iszap.
Az ingaóra védtelen pupillájába csap.
Barlangmélyi zene. Egy vízcsap pityereg.
Salétromos nyirok, akár ha méz pereg.
Rétegződik a csend, mint tortában a krém
- közte rémült szivacs -; ha egyszer összeér,
megsüketül az agy, a fül is elbutul:
félelem rengi be. Amikor alkonyul
pókok szállnak alá, s kötélhágcsójukon
aláereszkedik a narancsszín iszony.
Sötét, míves nyomat függ a kis ágy fölött.
Töviskoronás Jézus. Szíve sárgán dörög.
Szemben Szűz Mária. Cirádás képkeret.
Karján a kisdéd rózsás teste remeg.
A komód sarkán szalmaszakajtóban dió,
mellette egy ódon ívlámpás rádió.
Hatalmas dunyha ül, mint a török basa.
Füle, lába csücsök. Lúdtoll a potroha.
Villanydrót döngicsél a porcelánokon,
akácfa ágán hintáz egy rég halott rokon.
Kiöltött nyelvén dongó, borzas feje lecsüng,
gúvadt szemében tüzet rakott a csönd.
Vedlett hokedliben csörtet a vaksi szű,
kristálypalackban szunnyad koromsötét aszú.
Az égbolt szürke posztó, melyről a gombokat
letépték - helyükön sötét mocsár fakadt.
A neonfény alatt cserebogár kering,
mint kacsausztatóba telepített hering.
Akváriumszoba. Tengernyi hallgatás.
Pucér horoggal turkál legalján a halász.
Falak. Kívül falak.
Belül falak. Falak.
Keresztül-kasul járja
őket egy árny-alak.
Akit, bár ismerek, meg nem szólíthatok,
aki az álmaimból nagy néha átlobog
s el is suhan hamar... Akár egy néma gong:
felhők foszlányain átsüt a hold-korong.

Valaki betakar. Kérges, otromba kéz
torzssal tengerit morzsol. Körme alatt penész.
Egy-egy fullasztó sóhaj korcs ásításba csap,
nyelvem töve duzzadt mandulámhoz tapad.

Jó lenne görbe orral sírni, mint a teás-
kanna, ha fűtyülőjén babrál a gőznyomás!
Föloldódni könnyben. Királyvízben arany.
Mint a káka tövén a hősies varangy:

lázasan kuruttyolni, míg borzas szívemen
tarlóssá nem gerjed végül a félelem;
akár siheder kandúr hátán a borzadály...
A fénypázmákba taknyos éket dőf a homály.

Mögötte valami, valaki közeleg.
Hatalmas, mint a fa, mely álmomban lebeg.
De félelmembe botlik. Már csak a pusztta törzs.
Szálkás, száraz faszem botja fején a görcs.

Tízszer száz éjszaka s ama egy ráadás,
mely kévébe fogja a széteső kalászt.
Elpereg mind a szem, akár a csigolyák.
Hallani széttartó gerincem sikolyát.

Ezeregy félelem. Senki. Majd valaki,
ki rozoga hitem bástyáját öleli.
Átbújunk a ködön, két kőkemény vagány,
árnyék lobog rólunk, mint szőrös kacagány.

Testlevelek, erjedő ammóniás tócsák
- isten buzgárjai -, izzadság, piócák...
...A napfény narancsa fölissza árnyamat,
mely megkülönböztet. Magányom itt marad.

IV. HEMICRANIA

**A
versben
szereplő
félkövérrel
szedett
szövegrészek
Mihail Bulgakov
A Mester és Margarita
című
regényéből
valók.**

Hemicrania

(szvit férfihangra)

*Kora reggeltől nyelvel már a nap,
nyálát hónaljig sodorja a hő,
s ha a szellő a fák hajába kap,
lila tokával kóvályog elő.*

*A promenádon felforr a finom por,
a restaurant-ból kifordul a séf;
csupa pocak és merő egy tompor,
a húgyhólyagját rugdossa a sérv.*

*A meggyes kofa vesszőkosarára
pihenni tér egy darázs-peloton,
bőg a retek és bömböl a saláta,
szurkot öklend a hőgutás beton.*

*Aszfaltba ágyazva cirpel az acél -
a sín pár mint a végső párhuzam -,
s a távolban már ott remeg a Cél.
Kerék sikong. Kerületén zuhan.*

*Mily korán jön a késő délután,
milyen kései ez a nyárelő...
A narancssárga villamos sután
dülöng. s a végzet egyre nő.*

**...Eltűntek a templomot a félelmetes
Antonius-bástyával összekötő függőhidak,
s az égből leereszkedő feketeség elöntötte
a hippodrom szárnyas isteneit,
a lőréses falú palotát, a piacot,
a karavánszerájt, az utcákat, a tavakat...
Elveszett Jerusalaím, a hatalmas város,
mintha sosem létezett volna...**

A föld körkörös izmai közt cuppogó balga bütyök
- szapora talpam lassacskán elnehezült.
Már egy temérdek szemérmű dombháton haránt
lopódzó horhó sárfodros csapása
hörpölte görbe léptem...

...Hát ideértem.

hol e meredek slicckanyar az erdő
torkához kaptat, s szökellő férfierőm
elenyészik a zománcrideg szálfa oszlopcsarnokában,
vérvörös champagne gyöngyözik dermedt hátamon,
rengő gerincem előtt széthajlik a páfrány,
s összelebbenek fölöttem a lombok húsos ajkai...
...s bőszen dagasztván a rőt ragadványt,

haladtam lankadatlan, s mintha csak
rámpás bor zsongott volna agyamban,
borzongott az agyag.

...De tintás

borulat lepte be ekkor a keskeny eget, a szurdok
elsötétült, mint satuba fogott gyapjasgombafej,
és az égbolt kocsonyás lege haragosan felfortyant,
át-átpöffent a duzzadt martok lefcses meredélyén,
majd nehéz slájmját gyér hajamból a sűrű
rengetegre seperve, lobbót vetett a makkfák
milliárd pihekönnyű lobogóján.

Villámok útját járták az ideges pólusok
hasadékain villódzó villás farkú fecskék;
töviscsóváik csontig redőzték síma homlokom.

Az ében hömpölygésben albínó gólyák csapata
húzott délkeletnek: harminchárom tejfehér kereszt -
retkes lábbal harangoztak a fellegek,
ecetes kapcával csapkodtak pofán,
de izzó nyilával végre általdöfött
országába atyám...

...Sírantomon vadkanok dagonyáznak,
meghágják vágyra járó hajléktalanok,
lebiggyesztett szeméremajkú neurotikus
hetérák csiklandnak faggyús krizantémjaikkal;
fejfám tövébe temeti szeretett
aranyhörcsögét egy nyúlszájú kamasz...

...Megéledt a gaz,

könnyfacsaró torma döfte gyökerét töppedt szívemig,
fakó epémre temérdek árvacsalán sereglett,
zöld nyelvvel nyalogatta húsomat a lósóska,
vad zab sarjadt utolsó vacsorámon,
s tomporomnál kókadt pásztortáska fityegett;
zsíros rögömön vörösre tapsolták
húsos tenyerük a lusta útilapuk...

**...Igen, semmi kétség,
ez megint az a leküzdhetetlen,
szörnyű betegség...
a migrén, a *hemicrania*,
a féloldalas főfájás...
nincs ellene orvosság,
nincs tőle menekvés...**

...Aztán a völgyre hanyatlott az alkony s befolyta
a tojtát, a kjémest, a szülinapi gyejtyás-emeletest,
s csak a kinnfelejtett használt vatta fűldugasz
aransárga kenőcse lángolt meg a Koponyahegy
keresztje egy erősen elrajzolt színes nyomaton;
az ajándék ló is elaludt már álombeli almán,
Gagajingyuji kejingett csak az újben, a tyúk
is elült, s foghíjasan mosolygott a harapás az almán
- bár medveszARBól még évi 48 kiló esett egy főre, s a
tintaceruza-gyártás az USA-belinek a hétszeresére nőtt
- álmainkból kilovagoltak a delejes csókú királyfik,
elpörögtek a csodakarikások és iszonyatos
gágogás hallatszott tollpárnáinkból,
mélyhűtőinkből malacsivalkodás zengedezett,
baglyok huhogtak bútorainkban, szűette
ajtófélfáinkba darazsak telepedtek,
s megindultak a horgolótűvel átdöfött jancsibohócok,
a kitekert karú, kancsal évibabák,
masíroztak a fölfeslett hasú plüssmacik,
megkopott-sárga gumikacsák totyogtak,
zűmmögve közeledtek a felhúzzható kaucsukaligátorok,
s ágyunk alatt karamboloztak a káros vízerek.

...és: JE CCS!

- roppant meg egy ágydeszka *ajepülőbojdamnál*...

...és: JOPP!

- reccsent meg egy másik. a *tajkóm* bökve meg...

...aztán táncra perdült alattam valahány, mintha egy
Petroff kalapácsain vetettem volna ágyat,
melyen koffeinmérgezett
dixieland-zongorista szaporáz,
és fájdalmában felnyögött a ház,
kipotyogtak az aszott faszegek,
és fogadkoztak mind a félszegek,
de ők is kihulltak
hiába pirultak,
eltántorogtak, mint a részegek...

...s lehangolódtak mind a sodronyok,
és besült a sok-sok serteperte nyak,
mert fölszikkadt a szélseperthe nyák,
s az eresztékből kicsorgott az enyv,
ürességtől kongott a partfövény,
ájultan tátozott a deszkamóló,
s a strandon átcsapott a szöszke hólé,
hol lucskos kalocsniban csatlatva kerestem
ösvényt feléd, de bambán ragyogott
a rácsosra gereblyézett homok,

és harsogott, mint vérbő jonatán,
éhes fogaim porcelán-fonatán,
de a tiltott gyümölcs egyre csak fogyott,
s távol sirálycsapat villant, vijjogott,
és sehol se vagy te és sehol egy lábnyom -
Achilles-inamba szállt a bátorságom!

**...A zivataros sötétségben
kerevetén fekvő helytartó nagy,
mohó kortyokban ivott,
néha-néha a kenyérért nyúlt,
apró darabkákat tördelt belőle, s úgy nyelte,
időről időre kiszívott egy-egy osztrigát,
citromot rágott hozzá, és megint ivott...**

Monoton morgássá meszesednek a zajok; súlyos
pihén-puha pörölyével a csönd átszakítja a
képzelet falait.
Mögötte az amorf való szögletes morfiuma
gomolyog vak páriák áttetsző sóhajaként.
Lomha bodrain átvigyorog
s testes sejtjeit széthúzza vörös körmeivel a Semmi.
VAN a Hiány, s nincs, ki szilajon rátelepedve,
keményen beleürítene lágy vágyába s LENNE.
Torzonborz torkának kampós odva mélyén
virraszt a gyönyörűre dőre baglya;
nincs, aki manduláinak tömött vánkosáról
elriasztaná a sikoly póré törét - horgas
csőrével merve ki lábáját - s jegelné.

Nincs az a kincs,
nincs az a nyálzó izomból kiizgult gyöngyszem,
nincs az a VANva gyarapvó LENNE.
Nincs az a kincs, az a bilincs.
Nincs a Hiányra hágó LEVÉSnek medre.
Nincs az a hamvas hasztalan akarás,
nincs az a megmaradás;
nincs az adás, csak a megmaratás.

Kósza jószágod nem kerülgetik zshiványok.
Nincs oly toprongyos kóbor haramia, aki
formázhatatlan javakra vetne szemet.

Elveket izzad, tetteket vedlik az elme s elmegy
- gyönyörre zanzásodik a gyönyörködés -;
mind ingerlékenyebbé töpörödve hergeled
egyre torkosodó érzéketlenségét.

A rettegés gyalázata
csak az alázat látszata.
Elvetemedik a térfertőzött Idő.
Seggébe tolul lábszaga
s egy böffenéssel messzire kilő.

Szimatot fognak, s a felejtés
röppályájáról visszakanyarodva,
utánad csaholnak az emlékek.
Legott fölsejlik a kérlelhetetlen Cél,
átbaktat a hegyerinc döglött brontosauruszán,
lompos iszákjában hajdani huncfut kebeleknék rumbatöki,
kaszáján hullamerev csiklók fűrtjei lengnek,
vizeletlangyos sablák dörgölik csontos tomporát;
átkel a vágyon - rád hajol. Már lehelete ismerős.

**...mi préseli ki belőle a riadt, félelmetes kiáltást?
Mindig ugyanaz. Torz, orrtalan hóhérlegényt lát
maga előtt, aki ugrándozva, furcsán huhogva,
a keresztre feszített és szenvedéseibe
megtébolyult Gestas szívébe döfi lándzsáját...**

Még csóklík a száj s már porlík az orrlík,
lehull a lét magvaváló makkja,
ösztvér tövén kövér nyű kotlík,
nyaffog a térd - elnehezült pakkja.

Döglött cimpák, emeletes tokák,
ernyedtenyér, prémekbe fulladt talpak,
kókadt belek, s mint kopott fékpofák,
fityegnek barna halmai a farnak.

...Az Idő végbelén kanyarog a záp szél,
egymásba harapnak
a lenyelt fogak,
ám a köldök alatt, a herék kerekén
meredező csővel,
új kín bólogat.

Hiába dagadoz dölyföm birtokában
csírától roskadó két, lapátnyi markom,
magányos maradtam,
amilyen magányos csak egy görögdinnye
lehet decemberben az Északi-sarkon.

**...esküszöm a lárokra
meg a tizenkét isten lakomájára,
sokat adnék érte, ha már ma elindulhatnék!...**

Félpofásan csetlik-botlik a Hold,
átdől az akác póré koronáján,
s akár ha böllér vértől feldagadt
rongyot facsar, míg végsőt rúg az ártány,

hamvas taknya az ágakba akad,
lejojózik egy szőrös töklevéltre,
ott bárgyú-bandzsán elterpeszkedik,
s visszapislog a dunsztos sötétségbe.

Arrébb posvány aléltan szörcsögő
vemhes spongyája - böffenése ecet,
ihol egy morc vakond pörsen elő,
s amott sovány hörcsög majszol perecet.

Dorombolva hempergőzik a csönd,
magába dönt egy nagy köcsög kovászt,
püffedt szorvája odúmig tolul,
számban matat, szívemben kotorász.

Kitölt s lehajt, nedveim gurgulázza,
tiltott fát csontig lerázza,
karomba fonja nyákos csápját,
koccintása velőmig jár át,
s végül az idegek utolsó parázna
rángásait is tésztájába rántja -
luszteren lengő palacsinta,
tátogok, mint a
frissen megkent
hinta...

...s mikor elül a kajla lendület,
méla halmának vajban duzzogó
prémes pépjére halkan csöppenek;

magammal tépek némi kese fényt
a csillár ágasáról, de megint
élesztőt fúj - fejbúbig telehint -,
és úgy megdagaszt, mint egy meselényt.

Csendjébe tunkol, sötétjébe teper,
kinyom, szétlapít és összeseper,
ajka eper és barack a válla,
hamis köveknek minden talmi bája
pupilláján dereng, combja padlizsán,
rőt kandúr horkol kártyapakliján,
varázsgömbjein rügyet bont az áram,
báva pávaszem pislog udvarában,
kelyhének nedve fortélyos zamat,
elszédülnek farán a szép szavak,

ellibben-lobban rókaprém-sörénye,
s ki beleszipant, boszorkányos kénye
szerint mozog - mi vértől átkozott,
köréje gyűl, s csak úgy tolong beléje -,
...mert jót ígért, de csupán kárt hozott,
aki dicsérte, menten elkárhozott,
pártáján hold volt, patája kova -
holdtöltek a Szent Mihály lova
galoppozott és csóvát öklendezett
a hétrét görnyedt házsorok felett,
látott a vak és megvakult a látó,
az Úr kezében megszedült a dákó,
üstökös magja hullt, bukott angyal nyögött,
lefialt a gonosz a keresztfa mögött...

**...s amott,
a domb fölött,
az izzó comb tövén,
ahonnan bordón hömpölyög,
s a horizontig szétterül, kövér,
gőzölgő vérrögöt görgetve siralmunknak völgye,
könnytől lucskosan bújt elő a Mester és a hölgye...**

...s az őszi *éjbolt* fénytaván,
egy horpadt égi pléhtevén
a hős *Gagajin* úsztatott,
a jobbán V. I. Uljanov,
balról Jesua és Joszif;
Jujij tölt, s ekképp szól: „Proszt!” -
s ekkor előlép egy kövérkés kandúr,
megpödrí bajsát, mint egy echte pandúr:
„Jusson ide is Gorbatschow!”
- sok kiló vodka lecsorog,
még a Tejút is elpirul,
s a macska megint inni kér,
aztán pimaszul körbefúj:
„TANÚJJ! MEMMONTAM, HOGY TANÚJJ!”

- ...szavai messze kacskaringnak
szárnyán a suta kecskerímnek,
és elszunnyadnak rendre mind,
bár fölrebben még egy-egy kurta rund,
de az eszme már fölkéredzkedik,
s amilyen gyengék, nem marasztalák,
megrázkódik az úrszekér,
mint egy mesebeli szakáll,
a mámor bevégeztetik;
savas eső szítál...

**...Kérlek, ne feledkezzél meg rólam,
emlékezz meg rólam, a csillagjós fiáról
- kérte álmában Pilátus.
És amikor a mellette haladó
en-nasirai koldus biztatóan bólintott,
Judea kegyetlen helytartója sírt
és nevetett örömeiben...**

...És most egy nyári lak tornácán látlak,
nyúlszörrel takart fonott hintaszékben,
pamut hajad pihés válladra omlik,
s bőven áradnak ernyedt bájaidd;
fejednél, a kis asztal izgága
intarziáján mély kelyhű, hússzín váza,
s pimaszul vigyorog
a citri margaréta -
nagy, tömött csokor, mint egy felnyitott
férfi esernyő - s egy kis maradék
madártej; tenyérynői porcelánba
csorgatott forró csokoládé,
és összeolvadt-horpadt bonbonok...
...elcsendesült már fejedben a lárma,
nem ösztökél most sok sürgős dolog,
füledbe nyomva dorombol a párna,
a lugas hamvas arcodon lobog;
a hárs alatt nyugágy, odébb fagyalsövény,
s valahol messze tejbegríz rotyog,
tehén bög, nyúl üget -
de megriad, fülel,
s a teste megremeg,
hátsó lábára áll;
nem tudni, ki tüzel:
ő-e - vagy a Halál?...

**...Gonoszság szelleme! Uram arra kér,
hogy a Mestert s az asszonyt,
aki szereti és érette szenvedett,
vegyétek magatokhoz, s jutalmazd őket
örök nyugalommal...**

Távol,
ahol az álom az úr,
s nem túr a kurta farkú kis malac,
az üveghegyen innen,
s azon is idefelé túl,
áll egy vár,
magas sziklabércen;
van abban egy kút.
Annak a kútnak a legalján

van egy kis víz.
Abban a vízben ül egy nagy
varangyos béka.
Ennek a békának a fején
ül egy csonka szárnyú
szitakötő.
Annak a szitakötőnek a szemében
megcsillan egy iciripicuri
fény sugar.
Ez a satnya fénynyaláb felkúszik a kút
gyomrából és egy egészen pindurit
megböki a sziklavár ormán kevélyen
strázsáló szélkakas acéltarajának a
bal csücskét.
Erre a szélkakas lustán megnyikordul,
s egy pókhálósállyal fordulatot
tesz jobbra,
s a cérnavékony fényerecskét egyenest
a csukott szemhéjad alatt imbolygó
pupilládra tessékeli.
Az álomi fényzalag oly sebesen
száguld végig a kijelölt útvonalon,
hogyan célba érve
gyémántsörétté préselődik.
Hej, de meg is ijed
ettől a te alvó szemeled,
megrándul, fölplint a koponyádba,
s az izzó fénygömböcskét messze kilövi.

**...tekintetével követte a három dögkeselyűt,
amely már jó ideje ott körözött a magasban,
a hamarosan bekövetkező lakomára várva,
hol meg a sárga löszös földre szegezte
csüggedt tekintetét, félig szétrohadt
ebkoponyát látott maga előtt,
meg körötte futkosó gyíkokat...**

Röpül, röpül tekinteted
csillogó serétje át a koponyádon,
s még attól is idebb, s azon is idefelé túl,
még az álmon is túl közelebb,
ahol egy még magasabb sziklabércen
egy még magasabb vár tornyosul,
ennek legfelső udvarán egy
még mélyebb kút torka tátong,
annak a toroknak a legeslegmélyén
egy gyűszűnyi vízben ül egy
száz tonnás varangy,
ennek a varangynak a fején van
egy leheletfinom erezzel rácsozott

szitakötőszárnyacsonk,
annak a szitakötőszárnyacsonk-rácsozatnak
a legkisebb négyzete
üres,
ennek az icurkapicurka ürességnek a
bal sarkában
megtapadt egy induripinduri
sötétnél sötétebb
sejtfarok-maradvány,
ennek az axonfoszlánynak a
jobb csücskében van egy
pOnt,
amelyen megakad a szemed,
és bármerre is pásztáz rajta,
bárhogy is keresgél kiutat jobbra
és balra
és lent
és fent
és erre
és amarra,
nem tud beljebb szabadulni tőle,
hiába oly merev és konok,
csak bolyong keresztül-kasul
végtelen pusztaságán...

**...Milyen sejtelmes a köd a láp felett!
Aki bolyongott ebben a ködben,
aki sokat szenvedett halála előtt,
aki repült földünk felett,
erejét meghaladó terhet cipelve,
az tudja mindezt...**

...a tekinteted egy helyben forog,
s valahol messze tejbegríz rotyog,
a hárs alatt nyugágy, odébb fagyalsövény,
kókadt ernyő a tornác hús kövén
- férfi esernyő -, maradék madártej,
párnád zörög, akár az érett mákfej,
és megreccsen a fonott hintaszék,
a riadt nyúláször megremeg,
a lugas közén fél tenyérszél ég,
a kézfejen lila folt lobog -

átszűrődnek a viharfellegek,
mélykékjük nyakadon csobog,
bíborba szenderül a hátad,
villám cikkan, nagyot kaszál,
feslett pamut hajad sápadt
válladra omlik, s bőven árad
belőled a halál.

A kis asztalkán még áll a váza,
benne egy fonnyadt pásztortáska,
fölnyitva szárad már az ernyő,
az égen nincs egy árva felhő,
oly világos van, nincs még kék se,
az ürbe látni - s mégse! Mégse
látni úrt: minden telis-teli,
emitt a Mester lovát nyergeli,
amott szerelme üli meg a táltost,
s a csillogásban körbeszálldos...

**...Még a táltos paripák is elfáradtak,
lassabban száguldottak lovasaikkal,
s az elkerülhetetlen éjszaka
lassan utolérte őket...
felülről borult rájuk, és fehér
csillagfoltocskákat hajigált szerte
az elszomorodott égbolton...**

Megvonaglik a firmamentum hömpölygő koponyája,
sűrűl sötétje, lüktetve türemlik - s kibuggyan
a Hold. De szétkenődik
a pára fátylán. És lent
buzgón pöfög a sárba habart szusz.
Langy hornyán heteg az agyaggyapjas agy
s cserfes cserépbe csorg. Homunculust
formáz a jó humusz. Dorongja feldagad.

Ezeregy ármány gyúl az éjjel árnyán,
a völgy ágyékán felüvölt a sármány,
tapló fülel a fán, a sziklán moha szöröcsög,
s a lankák alján bűzlik a szömöröcsög.
...Bozóttal prémes karszt-töbör,
csiklója csipkés kősömör,
kőizmú méhe gázt korog;
a fajd felajzva tántorog -
a húsos örvön átpörög,
...s a hárs hónalján vén vadmacska les.
A zúgó morgása mögött
a patak csacskán csergedez -
csontos a válla és a nyelve pergő,
hab-combja közé tolakszik az erdő,
magára húzza - mégsem marad veszteg.
Szálfák legyeznek, legyek lengedeznek...;
a Sár lelke sült, inas és konok -
és még mindig csak porhanyós a kezdet...
Ó, horpadt potroh, izzadt sodronyok!
Ó, sziklafodrok húsos pusmogása!
Cserépkelyhek, agyagbibék!
Ó, kisorjázó rojtos hús kovásza!
Kőmicsodák, zománcizék!

Combok tövében locsogó padmalyok!
Titkos magányban felgyúlt pendelyek!
Sötét szobák.
Gyöngyház szikék.

Az öröklétből kikanyarított cafatok, éjek
vészjelei; lesüti pislá koponyáját az égbolt.
Édes gyantát köpköd a seb és megkeni vonóját;
lendül a pálca, fölcsap az égig. Senki se tartja...
Sehol egy lélek. Sehol egy dallam. Csak ez a sárba
röffent malaszt nyí.

De elernyed az oldalbordákra spannolt copf,
beroskad a bélebűzhödt elme csont-türbéje,
s az emlékezet híg kocsonyája fölött
a fényserkés, csillagtetves Plejád
kotol a századokon.

S akár egy csillagközi habverő,
mint egy világvégi vécépumpa,
kibólogat a kozmosz kagylójából
a veszett kutya nyele.

**A spádé árnyéka lassan,
feltartóztathatatlanul hosszabbodott,
s egyre közeledett a sátán fekete cipellőjéhez.**

...kipirul a horizont az irtás szegletén és feldereng
a cser, a sok juhar, s a csalfa sombokor alól,
mely messze kiterítve kínálja cuppanós gyümölcsét,
kihentereg a napfény,
csurom somvér a hálópendelye.

A lovasok megállnak egy magas sziklaszirtre
kifutó fennsík peremén, lovaik prűszkölnek,
zabláikon forró hab pezseg. A Mester mellé,
aki hunyorogva gyönyörködik az égbolt
hajnali véráldozatában,
ébenfekete kancáján odaléptet a nő:
meztelen testén a gyönyör bordó billogai,
éjjeli vágától csapzott ölének barna prémje
összesodródott az izzadt kancaszőrrel.
Lemutat a völgykatlan lombjai közé
és mosolyogva így szól:

**...Nézd, ott van előttünk örök hajlékod, amelyet
jutalmul kaptál. Már látom a földig
érő ablakot, a felfutó vadszőlőt,
felkúszik egészen a tetőig.
Ott a házad, a te örök lakod...**

...és elvágtnak; rikkant egy kis kakas.

*A város fölül ellebben az álom.
Az éjszaka palástja már likas.
A sötétség vakarékát vállon
cipeli ki egy álmos pékinas.*

*A tejesember kérges markába köp.
A pirkadat híg ködlevest kavar.
Párás bajusszal riad fel a rög.
Át-átdereng egy rozsdás lámpakar.*

*Kukásautó horkol túl a sarkon,
büdöset böffen s horkant rá nagyot,
a váróban felriadnak karton
fekhelyükön a hajléktalanok.*

*Az öreg bakter - kezében piszkavas -
kiles az ablak fírhanga mögül;
fogai közt a szalonna avas,
s az öthúszas a kert alatt tüttül.*

*Rántottát dudál, vizket a buszperon...
Ó nyargal ott! Ajkának éle kék.
Átdübörög egy ernyedt suszteron,
föllép - s lekési saját életét.*